

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Évre ..... 24 korona.
Óra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Évre ..... 28 korona.
Óra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

8-as soros petit sor egyszer 20 fillér.
Minden következőnél 18 fillér.
Bélyegdíj külön 60 fillér.
Nyitólát sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Kedd, május 1.

Mai számunk több közleményei:

- Vezércikk: A mai közgyűléshez.
- A negyedik ülészek.
- A transzvái háború.
- A megyegyűlés.
- A román zsinat első napja.
- Az izraelita nőegylet közgyűlése.
- Szóll Kálmán üdvözlése.
- Katasztrófa a párisi kiállításon.
- A tordai bankóhamisítók.
- Megleccskézeltett szónokok.
- Tüntetés a miniszterelnök mellett.
- Rendőrfőkapitány a börtönben.
- A kereskedelmi- és iparkamara ülése.
- Csiroktermelés nagyban.
- Tárcza: Monte-Carloban.
- Regény-Csarnok: A kegyelmes úr unokahúga. Irta: Groller Balduin.

A mai közgyűléshez.

Arad, április 30.

Az a mozgalom, mely a miniszterelnök egy évi kormányzatának ötletéből bizonyos áramlat aknamunkáinak ellensúlyozására a kormányelnök irányában bizalmi manifesztációk provokálásában jelentkezik s melynek a liberális klub mai tüntetése is egyik próbája, Aradmegye mai közgyűlésén szintén megnyilvánult és pedig Vásárhelyi Lászlónak a bizalmi feliratra vonatkozó indítványában.

Még akkor is, ha nem a liberális párttal tartanánk, már elvből is helyesléssel kellene fogadnunk a közéletnek ilyen és ehhez hasonló jelenségeit, mert a munkás és eredményes kormányzásnak nem ismerjük hatékonyabb mozzanatát, mint a tel-

jes egyetértést és harmóniát a guvernementális tényezők között, melyek közé a képviselőház vagy a törvényhatósági bizottságok többsége és a kormány kölcsönös viszonyát is sorozzuk.

Ha Vásárhelyi László indítványával itt mégis kissé behatódobban foglalkozunk, azt azért tesszük, mert konstatálni vagyunk kénytelenek, hogy ezen indítvány az ő indokolása révén nemcsak, hogy a mindnyájunk által annyira óhajtott egyetértés ügyét nem portálta, hanem annak még inkább ártott és ismét egy újabb okot szolgáltatott arra, hogy nálunk a pártok egyesülése még mindig nem oly benső és őszinte, mint a milyennek tudni és látni óhajtanók.

Vásárhelyi László ugyanis az ő bizalmi nyilatkozatának indokolásában egyebek közt azt mondja, hogy Széll Kálmán a kormányzati ág minden rétegének feldúlással fenyegető rothadt sebére a gyógyító kést megnyugvást keltő hatással alkalmazta. Már egy kormányzatot, melynek a mostani sajtóképen a legteljesebb kontinuitását képezi — mert hiszen a miniszterium, a parlamenti többség, a municipális igazgatás tényezői elenyészően csekély változással ugyanazok — minden ágában rothadtnak nevezni nem lehet annélkül, hogy annak a kormányzatnak még mindig funkcióban levő apparátusát és annak minden egyes tagját ne sérte-nők. Ily módon tehát nem szolgálunk a közös egyetértésnek, de még az igazságnak sem, mert bármily rátermett légyen

is egyébként egy kormányelnök, egymagában a régi organizmussal nem volna képes a kormányzat minden ágában rothadt viszonyokat orvosolni, ha ezek csakugyan ilyenek lettek volna. Különben is a közéletben annyira szükséges ovatosság nem javallja ily megbélyegzően minősíteni viszonyokat, a melyek még fenállanak és ennek ellenében anticipálni olyanokat, a melyek még a jövőben vannak.

Az emittent kifejtett szempontból a közgyűlés ama határozatát sem tarthatjuk szerencsésnek, a melynél fogva Vásárhelyi László indítványával annak indokolását is elfogadta. Ezzel a törvényhatósági bizottság többsége önmaga ellen gyakorolt igen súlyos és — felesleges, mert igazságtalan kritikát. Es nehéz az ilyen eljárásnak az ethikai alapját is megtalálni, mert hiszen ugyanez a törvényhatóság az előző kabinet fejéhez is több alkalommal bizalmi feliratot intézett, és a megelőzőkhöz is, miután 25 év óta folyton egyazon pártnak kebeléből alakultak az egymást követő kormányok, s bizony soha sem történt meg, hogy az újabbat az előbbi kormányzat minden ágának rothadt állapotára való utalással üdvözölték; és nem is volna kívánatos, hogy a jövőben ez a praxis meghonosodjék és például egy jövődöbeli konzervatívabb irányzatu új miniszteriumot azzal üdvözölne Aradmegye törvényhatósága, hogy — a liberális kormányzat következményeképen — rámutatna az előző kormányzat alatt a társadalom minden rétegében

TÁRCZA.

Monte-Carloban.

Három nap alatt százezer frankot vesztetem, uram — szolt a szerencsétlen gentleman, alighogy megismerkedtem vele. — Azt hiszem, hogy ezt csak elég nagy összegnek tartja?

— Százezer frank mindenesetre szép pénz — szoltam ábrándozva, mert nekem sohasem volt ennyi pénzem.

— Elég nagy összeg ahhoz, hogy elvesztése után kétségbeessem. És tudja, hogy most mit csinálók?

Megértettem, hogy nagyon sötét tervei vannak s barátságosan karon fogtam:

— Ne csináljon valami ostobaságot! Kérem, fontolja meg jól a dolgot, mielőtt a végsőre elszánna magát...

— Tudja, mi történik velem? Az a szomorú dolog, hogy ma este vacsora nélkül fekszem le!

Megkönnyebbülten föllélegzettem: tehát nem öngyilkosság jár a fejében! Hogy némileg megvigasztaljam, egy 5 frankost csuszattam a kezébe. Büszkén tiltakozott ugyan, hogy „Ó kérem, nem fogadhatom el“, de azért igazi angol hidegvérrel zsebreavágta az ötfrankost.

Mikor másnap este a tengerparton sétálgattam, a tegnapi ismerősömmel találkoztam. Ragyogott az arca a boldogságtól, azonnal a nyakamba borult és így szolt:

— Ah, kedvesem, mennyire örülök, hogy önnel találkozom! Képzeld csak, ma visszanyertem a százezer frankomat, sőt még azonkívül is nyertem huszonezer frankot! Es az örvendetes esemény persze elég ok arra, hogy mulassunk, ugy-e?

Arról az öt frankról azonban, a melyet tegnap adtam neki, egy szót sem szoltott, a minek nagyon örültem, mert a mint később rájöttem, az ötfrankos ugy is hamis volt.

Kétségtelen, hogy szerencsésen tudott az ólom ötfrankoson, a nélkül, hogy észrevette volna, hogy hamis.

— Nagyon szivesen önnel tartok ma este, — szoltam barátságosan mosolyogva. Karon fogott s így szolt:

— Pompás ebédet eszünk és kitünő pezsgőt iszunk, ugy-e?

— Nagyon helyes lesz...

— Majd én állítom össze a menüt; bizonyos vagyok benne, hogy meg lesz velem elégedve.

Nagyon meghatott a figyelmessége s valamivel viszonzni akartam.

— Ön a legjobb ember a világon s ha valaha szüksége lesz a baráti szolgálataimra: csak forduljon hozzám egész bizalommal. Például, ha színházba akar menni, csak nekem szóljon — három frankért pompás jegyet tudok szerezni.

Az ebéd csakugyan pompás volt; ugy folyt

a pezsgő, hogy valóságos vizözön volt a szobában.

Rendkívül meghatottan váltunk el egymástól, miután örök barátságot fogadtunk egymásnak.

Másnap délután, mikor visszaakartam utazni Párisba, a számlámat kértem.

De mekkorát bámultam, mikor a számlámban ezt a tételt láttam:

„Két ebéd . . . 125 frank.“

— Bocsánat, azt hiszem csalódtak, mikor ezt a számlát írták; nézze csak, hogy kerül ebbe a számlába két ebéd?

A szálló igazgatója csak mosolygott:

— Nem tévedtünk kérem. Ezt a két ebédet ön tegnap költötte el, amikor egy barátját is meghívta; mondhatom, hogy nagyon kitünő hangulatban mulattak.

— Sőt ellenkezöleg, én voltam a vendég! Annak az urnak vendége, aki tegnap százhuszonezer frankot nyert.

— Hogyan uram, — szolt az igazgató — hát nem ismeri azt az embert? Akkor okvetlenül föl kell világositanom . . . Az az ur, a kivel tegnap ebédelt, már régen elvesztette az egész vagyonát . . . Azóta az a rögeszméje, hogy mindig itt kell lennie s hogy valaha még visszanyerheti a pénzét. De már nem játszik, nincs neki mivel, csak képzeli, hogy ő még játszik. S mikor azt hiszi, hogy nyert, akkor mindenkit bolonddá tesz, a ki csak eléje kerül . . .

duló rothadt vallástalanság és erkölcstelen-ségre.

Ha békét akarunk, akkor ne hintsük minden léptünkön az egyenetlenség magvait. *Szell* Kálmán miniszterelnök különben sem szorult arra, hogy elődjének le-szólása- és kormányzatának kiméletlen megvadásával fonjanak koszorút fejére; nézetünk szerint van neki önmagának annyi érdeme, hogy bőven kitelik abból egy bizalmi felirat indokolása; és elég méltóan kidomborodik az ő államférfiúi egyénisége annélkül, hogy a háttérét minden áron befektetni kellene.

Becsületesen és hiven igyekezett a szabadelvűpárt országszerte és ebben a megyében is azon ügynek és azon feladatoknak megfelelni, melyek szolgálatára vállalkozott, úgy, hogy csakis egy ellen-zéki politikai taktika, furfangjától volna érthető a szabadelvűpárt munkásságának jóhiszeműségét meggyanusítani és e munkássága eredményét a közélet megrohasztásaként feltüntetni: de nem tartjuk megengedhetőnek az ilyen eljárást egy olyan politikustól, ki maga is ennek a szabadelvű pártnak szolgálatába szegődött és annak tagjaival liberális irányban egyetértőleg dolgozni fogadkozott.

A negyedik ülészak.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 30.

Az a csöndes intermezzo, mely a harmadik és negyedik ülészak közt az országgyűlésnek kijutott, ma véget ért. Megnyitották mindkét Házban az országgyűlés negyedik ülészakát, mely beköszöntésekor a szokottnál is intenzívebben ébreszti fel a hon atyáiban azt a benső tépelődést: vajjon nem utolsó ülészaka lesz-e ez az 1896—1901-iki országgyűlésnek?

A megnyitóról a következőkben tudósítunk:

I.

A képviselőházban.

Bocsánat a merészségért, de van valami hasonlóság az ilyen ülészakváltozásokban ahhoz a hangulathoz, amikor az iskolában egy-egy „időszak” véget ér. Különösen most, a hogy látni,

— Tehát akkor ez az ember közönséges szélhámos, aki engem megcsalt, mint talán már annyi más embert is . . . Jó, de majd megmutatom én neki, hogy kivel van dolga! Majd én példásan megtanítom, hogy nem mindenkit lehet becsapnia!

Öt perc múlva már dühösen berontottam a játékterembe, ahol az én barátom a játékasztal mellett állott és a jegyzőkönyvébe írogatott. El voltam szánva, hogy az egész közönség előtt fogom kérdőre vonni.

De alighogy megszólítottam, végignézett rajtam s nagy hangon így szólt:

— Legyen olyan szives, takarodjék innen, mert különben kénytelen leszek önt kidobtatni!

Föl voltam háborodva a szemtelensége miatt s válaszolni akartam neki, de nem engedett szóhoz jutni, mert megint rám kiáltott:

— Különben jó, hogy itt van, mert számolni akarok önnel.

— Igenis, itt vagyok, — tessék velem számolni!

— On volt az az ember, aki az éjjel hamis ötfrankost tett az asztalra! Ilyen közönséges csalót nem tűrünk a játékteremben.

S intett a szolgálknak, akik karonfoglak s a közönség zajos helyeslésével kidobtak.

hogy az időszak — pardon, ülészak kezdetére milyen friss munkakedvvel, milyen impozáns számmal jöttek el a képviselők. Mintha megannyian — mint a diákok szokták — az új ülészak elején azt az erős fogadalmat tették volna, hogy: no de most még jobban viseljük magunkat, mint eddig. . .

Furcsa, tréfás párbeszédet is hallani:

— Drukkolsz?

— Én nem drukkolok, de úgy látszik, aki kérdi, az drukkol! — hangzik a vidám felelet.

Persze, nem a szigorú tanárról, vagy osztályfőnökről van szó, hanem egy sokkal nagyobb urról, a választásokról, melyekről most egyáltalán nagyon sok szó esik.

Közben egy különös esemény vonja magára mindenek figyelmét: a folyosón ugyanis, hol máskor vidám fényt terjesztve lángolnak a gázkandeláberek, ma koromsötétség honol.

— Világosságot! Több világosságot! hallatszik.

— Ez még sem járja, hogy egy új ülészak megnyitásakor a homályban tapogatózunk! Világosítsanak fel! — zúgnak az ellenzéki hangok ezuttal tréfásan (de persze ebben is célzás rejlik arra, hogy senki sem tudja, mikor lesznek az új választások.)

— Világosítsanak fel! hallatszik, de a sötétség marad. *Csávossy*, a fürge háznagy időközben felvilágosítja a kérdezőket, de csak abban a tekintetben, hogy azért van a sötétség, mert elromlott a gázvezeték.

— Rossz ómen! rossz előjel! susogják a képviselők. Ideiglenesen gyertyákkal helyettesítik a folyosón a gázlángokat, s így támad némi világosság. A teremben a pótlásra nincs szükség, mert az üvegfüdlen át aranyos napsugarak szóródnak be. A terem hamar megtelik.

Perczel Dezső elnök megnyitja az ülést s nyomban felolvassa *Molnár* Antal jegyző az ismert királyi leiratot, mely mára rendeli az ülészak megnyitását.

Azután az elnök javasolja, hogy holnap tíz órakor tartsák a legközelebbi ülést, a melyen a Ház az alakulási teendőket végezze; válassza meg az alelnököket, jegyzőket, bizottsági tagokat. Mindjárt fel is sorolja az elnök, hogy minden bizottságba hány tagot válasszanak, az eddigi szokásnak megfelelően.

A propozíciót elfogadták, az elnök a képviselők éljenzése közt bezárta az ülést, mire a honatyák elsiettek haza, a homályt, bizonytalanságot hirdető folyosókon keresztül.

II.

A főrendiházban.

Féltizenkettőkor vagy husz főrend előtt nyitotta meg az ülést báró *Vay* Béla alelnök. *Gáll* József jegyző felolvasta a királyi kéziratot.

— Ezzel a negyedik ülészak főrendiházi tanácskozását megnyitottam nyilvánítom, hirdette az elnök. A királyi kézirat a levéltárba fog helyeztetni.

Azután a lassu főrendiház a gyorsjárásu képviselőházat megelőzte egy fürge lépéssel: megválasztotta nyomban a háznagyát és 8 jegyzőjét. A szavazólapokat beadták, a szavazatok összeszámlálásáig felfüggesztették az ülést, azután kihirdették az eredményt.

Háznagy lett ismét gróf *Szapáry* István.

Jegyzők lettek: gróf *Degenfeld-Schomburg* Imre, gróf *Eszterházy* János, *Gáll* József, gróf *Károlyi* Imre, *Latinovits* János, báró *Nyáry* Jenő, báró *Rudnyánszky* József és gróf *Széchenyi* Bertalan.

Valamennyire egyhangulay esett a választás.

Még a jegyzőkönyvet hitelesítették s háromnegyedtizenkettőkor bezárult az ülés.

TÁVIRATOK.

A kereskedelmi miniszter Bécsben.

Sopron, április 30. (Saj. tud. távirata.) *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter ma Bécsbe utazott, hogy ott *Witte* miniszterrel tárgyaljon, kíséretében ment *Vértessy* osztálytanácsos is.

A koronajáradék kibocsátása.

Budapest, április 30. (Saját tud. táv.) *Lukács* László pénzügyminiszter holnap terjeszti be a képviselőházban a magyar koronajáradék kibocsátásáról szóló törvényjavaslatot.

Ugron ügye.

Budapest, április 30. (Saját tud. táv.) Az országgyűlés összeférhetlenségi bizottsága *Ugron* ügyét szombaton délelőtt veszi tárgyalás alá.

Éhinség Indiában.

London, április 30. (Saj. tud. távirata.) Az indiai alkirály jelentése szerint Indiában jelenleg 27 millió ember szenved éhinséget. A nyomor enyhítésére Angliából vártak segédelmet, de miután a délafrikai háború mindenét abszorbeálja, megtagadta a segílyt.

A transzváli háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 30.

Csatározásokról adnak hirt a táviratok. A bur és angol seregek itt is, amott is verekszenek, egészen azonban létszólag minden rendszeres hadi terv nélkül való a harcok. A burok ügyesen használják ki helyzetüket ebben a guerillaharcban, de nevezetesebb sikerekről, döntő mérkőzés híján, természetesen szó sem lehet.

Az egységes terv híján való harcban természetesen, hogy a táviratok csak epizódokról értesítenek, amelyek szakgatott, homályos képet adnak csak a helyzetről. Napok, talán hetek mulnak el addig, míg valamely jelentős esemény új fordulatot ad a helyzetnek, s a háború folyásáról tiszta képet nyerhetünk ebben a nagy távolságban, amelyet kétszeressé tesz a cenzúra és a hamisítás.

Mai távirataink a következők:

London, április 30.

A *Reuter*-ügynökség jelenti *Bloemfontein*ből tegnapi kelettel: Hír szerint az angolok *Tabanehu* stratégiai fontossága miatt továbbra is megszállva fogják tartani, főleg azért, hogy a burok jövődöbeli portyázó vállalatának útját vágják. A bur komandók, melyek *Tabanehu* felé vonultak, most nagyon leolvadnak, amennyiben a burok nyugodtan hazamennek. Azt mondják, hogy kényszerítették őket a harcra, bár az angoloknak hűséget esküdtek. Elfogott levelekből és más forrásokból kiderül, hogy a meghódolás sok esetben éppen azért történt, hogy minden pillanatban újból megkezdhessék az ellenségeskedést és portyázó vállalatba foghassanak az angolok összekötő vonalai ellen. Azt hiszik, hogy szigorú intézkedéseket fognak tenni a tényleges lefegyverezés végrehajtására.

London, április 30.

A *Times*nak jelenti *Bloemfontein*ből 27-iki kelettel:

A németalföldi ültetvényesek állandó megtámadtatásoknak vannak kitéve. Mig a férfiak távol járnak a harczmezőkön, a védtelen asszonyokat az angol portyázók minduntalan megtámadják. A bűnösökkel ugyan szigorúan járnak el, de rendszerint nem jutnak nyomukba.

London, április 30.

Mafekingből jelentik 12-iki kelettel:

Tegnap volt hat hónapja, hogy a város ostrom alatt áll. A forduló napot a burok erős ágyuzással ünnepelték. Emberéletben ugyan nem okoztak kárt, de annál nagyobb anyagi romlást okoztak. — Az ágyuzást ma is folytatják.

Előőrseinket egy benszülött csapat akarta ma megtámadni, de mikor 500 lépésnyire közeledtek, visszaverték őket.

London, április 30.

A Daily Telegraphnak jelentik Warren-tomból 27-ről:

A burok megint megszállták régi hadállásaikat, de az angol csapatok ismét kiverték őket.

London, április 30.

A johannisburgi fegyvergyár felrobbanásánál jobbára olasz és osztrák munkások pusztultak el. A gyár tulajdonosát, Baglyt, annak a gyanunak alapján, hogy a robbanást ő maga okozta, letartóztatták és gyilkosság miatt vád alá helyezték.

London, április 30.

A Standardnak jelentik Durbanból 22-ről, hogy Clerburg Mafeking felé tart, hogy szembezálljon Carrenton tábornokkal.

London, április 30.

A Reuter-ügynökség jelenti Bloemfonteinből tegnapelőtti kelettel: Polecarew hadosztálya ma reggel ideérkezett.

London, április 30.

Egy magántávirat jelentése szerint Bloemfonteintől északra tüzérségi harc van. Ugy látszik, hogy Roberts megkezdte előrenyomulását.

A megyegyűlés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 30.

Aradmegye törvényhatósága Fűbián László főispán elnökle alatt ma délelőtt tartotta rendes évnegyedes közgyűlését, melyen több érdekes ügy került tárgyalásra. A román nyelvnek a közgyűlésen való használatát illető vitáról más helyen emlékezünk meg, ugyszintén a Széll Kálmán miniszterelnök üdvözlésének ügyéről, míg a többi tárgyról tudósításunk a következő:

(Három szavazás.)

Az üresedésbe jött két Bibits-öztöndij-állomást választás útján töltötték be. A választáshoz szükséges egyik szavazatszedő bizottságba Solymossy Lajos báró elnökle alatt Könyegessy Fidéi grófot és Jakabffy Gézát, jegyzőül Marosy Miklóst, a másik bizottságba Kónyó Kálmán elnökle alatt Fribeisz Miklóst és Kovács Aladárt, jegyzőül Darányi Jánost küldte ki a főispán. Az egyik ösztöndij-állomásra egyhangulag Kiss Dezső a nagybecskerek-i főgimnázium II. osztályu tanulóját, Kiss István ottani járásbírósi végrehajtó fiát választották; a másikra Horváth Bélát, Horváth Gyula siklósi községi jegyzőnek a szarvasi főgimnázium V. osztályába járó fiát szavazat közül 74-el. Kapott még Antalffy István 63 szavazatot, a többi pályázók kevesebbet.

Ezután a magy. kir. honvéd főreálkolánál a Ludovika akadémiával együttesen létesített alapítványi hely betöltése következett, hasonlóképpen választás útján, az előbbi bizottságok előtt. Beadatolt 105 szavazat, melyből Kiss Lajos aradmegyei árvaszéki ülnök hasonlóvá, I. éves tanító képezdész fia 79 et kapott s így ő nyerte el a helyet, Szende Dezső, Sente Mór uradalmi intéző fia 26 szavazatot kapott.

Ujból választás következett ezután. Az erdészeti bizottságba választották be mint szakértőt Főthly Nándort 50 szavazattal, Páll Miklós 49 szavazata ellenében.

(A fuvardijak.)

Soron volt a belügyminiszter leirata, mely a képviselőválasztók fuvardija tárgyában a megye által készített szabályrendelet megváltoztatását rendeli el.

Az új tarifákat a következőképen terjeszti elő az állandó választmány: 1-től 2 kilométerig nem állapítatik meg a fuvardij, 3-tól 10 kilométerig 2 korona, 10—15-ig 3 korona, 16—20-ig 5 korona, 21—25-ig 6 korona, 26—30-ig 7 korona, 31—32-ig 9 korona, ezenfelül 10 korona. Egy kocsira három személy ülhet, amennyiben pedig több személy, mérsékelt díjemelésnek van helye.

Vásárhelyi Béla helyesnek tartja, ha megjegyeztetnék, hogy amennyiben vasuton közlekedhetnek a választók, a harmadosztályu díjak szabassanak ki részükre, a vasuti tarifa szerint.

A közgyűlés ilyen értelemben határoz.

† Suciu János románul szólva, annak ad kifejezést, hogy a felolvasott fuvardijak csak előmozdítják a korrupciót. Ajánlja, hogy tíz kilométerenkint egy fillert szavazzanak meg.

A közgyűlés az állandó választmány javaslatát fogadja el.

(Új állások szervezése.)

Több apróbb ügy után az új bűnvádi perrendtartásról szóló törvényezikk életbeléptetése folytán az elsőfoku közigazgatási hatóságokra háramló teendők sikeres elvégeztetése végett szervezendő új állások ügye következett. Az alispán előterjeszti, hogy a borosjenői és kisenői főszolgabíróknál egy-egy szolgabírói, a többi járási központokban pedig egy-egy irtóki állás szerveztessék. Az erre szükséges pótvadalmazást pedig kérje a megye az államtól.

† Pop C. István románul ellene szolt a javaslatnak.

Bogsán Szevér kijelenti, hogy azért szolal fel, mert az előtte elhangzott szavak mélyen érintik a nyomozati cselekményekkel foglalkozó tisztviselőket. Részletesen felsorolja azt a sok teendőt, mely az új eljárás következtében a szolgabírók nehezedik, s melyeket elvégezni lehetetlen. Nem anyagi érdekről van itt szó, hiszen nem fizetésemelést kérnek, hanem a személyzet kellő megsaporítását s a szükséges költséget nem a „nép zsirjából“ kívánják — mint az előtte szóló mondta — hanem az államtól várják pótdotáció formájában. Mindenekelőtt a közérdeket tartja szem előtt, mikor a javaslat elfogadását kéri. (Általános helyeslés.)

Dálnoki Nagy Lajos alispán adatokkal illusztrálja a személyszaporítás szükséges voltát. Az elmúlt évnegyedben 418 nyomozatot igénylő ügy fordult elő, melyből 208-at nem tudtak elintézni. A kisenői főszolgabíróra egyedül 122 ilyen ügy jutott, a borosjenőire 55.

A közgyűlés a javaslatot ezután egész terjedelmében elfogadta.

Számos kisebb jelentőségű tárgy elintézése következett ezután.

Az izraelita nőegylet közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 30.

Az izr. nőegylet ma délután tartotta rendes évi közgyűlését az izr. hitközség tanácstermében, melyen a távollevő Neuman Fürst Mária elnöknő helyett Éles Árminné elnökölt.

Az egylet évi jelentéséből — melyet Rosenberg Lipót hitközségi főjegyző olvasott fel, a következő adatokat vesszük ki:

Az 1899-ik évi bevétel 3668 frt 44 kr. volt, melyhez az 1898. évi pénztárkészlet járul, mely 1019 frt 57 kr. volt. Ez összegből levonva az ez évi összes kiadást, mely 3934 frt 50 kr., marad mint pénztárkészlet az 1900. évre 753 frt 1 krajczár.

Az egylet alaptőkéjének állása volt 1899. január 1-én 18057 frt 9 kr., mely különböző alapítványokkal 18515 frt 58 kr-ra szaporodik. A leányárvaház alaptőkéjének állása pedig

3127 frt 55 kr. volt 1899. évben, míg ma 3264 frt 37 kr. A népkonyha alaptőkéje 8652 frt 74 kr. és tartalékalapja 3386 frt. Az egylet pénztárkészlete 753 frt 51 kr., míg a népkonyháé 37 frt 11 kr., tehát a tavalyi vagyoni álladékhöz képest 1185 forint 49 krajczár a szaporodás.

A jelentés végezetül megemlékezik még Deutsch Babetta elhunyt választmányi tagról, aki végrendeletileg 400 koronát hagyományozott az egylet jótékony céljaira.

Ezután Weisz József, az egylet titkára olvasta fel a Népkonyha jelentését, mely szerint a bevétel 2058 frt 22 kr. volt, míg ezzel szemben a kiadás 2021 frt 10 kr. A 8226 frt 99 krnyi alaptőke pedig 8652 frt 74 kr-ra emelkedett. És a 3122 frt 6 krnyi tartalékalap 3386 frtra szaporodott fel.

Az idei télen a népkonyha 77 napig volt nyitva, mely idő alatt 9497 személy nyert ott meleg táplálékot, vagyis a tavalyinoz képest 2238-al több.

Ezután a számvizsgáló bizottság jelentését olvasták fel, melyet tudomásul vettek. Buzgó működésükért köszönetet szavazott a közgyűlés Grossmann Jakabnének, az egylet pénztárnokának, valamint Tenner Józsefné és Wallfisch Árminnének, mint a népkonyha tevékeny előjáróinak és Éles Árminnének a közgyűlés vezetéséért.

Végül a jegyzőkönyv hitelesítésére Schuster Henriknét és Lilienberg Sándornét kérték fel.

Az ülésen jelen voltak: Éles Árminné alelnök, Schuster Henrikné, Rosenberg Lipótné, Grossmann Jakabné, Lilienberg Sándorné, Rosenberg Sándorné, Lustig Adolfné, Preisach Vilmosné, Lustig Árminné, May Jánosné, Wallfisch Árminné, Tenner Lajosné, Keller Izsóné és Neumann Hermanné.

A román zsinat első napja.

(Istentisztelet. — A megnyitás. — Ebéd a püspöknél. — Ifjusági hangverseny. — Mükedvelői előadás.)

Arad, április 30.

Az aradi román egyházmegyei zsinat a tegnapi nappal nyílt meg az ünepélyes The Deum-mal, melyen Goldis József püspök celebrált Hamsea, Mangra, Papp, Moga, Miulescu, Serb és Pacala esperesek, valamint az aradi lelkeszség segédletével.

Keleti szertartás szerint a püspököt a templom közepén öltöztették papi ruhába, aki ezek után Bogoevics szerzetest, aki az ujonnan meg alakult budapesti egyházközség megválasztott lelkésze, pappá szentelte fel.

A mise végeztével a püspök a miséző pap-ság és a képviselőktől kísérvé a papnövelde disztermébe vonult, ahol a zsinati gyűlésék rendszeren szoktak megtartatni és megnyitó beszéde után a zsinatot megnyitja.

Fontos reánk nézve Goldis beszéde, mert most először elnökölt a zsinaton, mint püspök, érdekes nyilatkozatainál fogva is, mert a román egyház hivatott közegétől halljuk az aradi egyházmegye kebelében dühöngő bajokat, de egyszermind rámutat az orvoslási módzatokra.

Programmjaként tüzi ki, hogy főtörkvése az lesz, hogy egyházmegyéje vezető köreit egyesítse az egyház és a haza javára.

Azután bonczkés alá veszi egyenkint a felburjánzott bajokat úgy a világi, mint az egyházi körökben, az egyházban és iskolában egyaránt vissza akarja állítani a békét, melynek végeredménye az erkölcsösség lesz. Nemcsak ostoroz, hanem megnyugt is, mert rámutat az orvoslások módzataira is.

Megemlített beszédének azon passzusa, hol kijelenti, hogy *nem lesz hive az abszolútizmusnak s egyházmegyéje vezetésében sem fog különbséget tenni és nem fogja osztályozni hiveit és a vezető elemeket politikai magatartásuk után*, mert az egyház célja a béke és hogy kebelére szorítsa hiveit öszmunkálatra és egyetértésre.

A zsinat kebeléből *Oncu dr.*, a Victoria bank vezérigazgatója válaszol és különösen kiemeli a püspök megnyitójának azon részét, a melyben hivatalosan az elnöki székről konstatálja a bajokat és reméli, hogy a ki annyi elhatározottsággal ostorozza a bajt és oly előre látással mutatja az orvoslás útját, bizonyára rendelkezik majd annyi bölcsességgel és erővel, hogy orvosolja is.

Azután megalakult a zsinat, a püspök alkalmi jegyzőül *Giorgia* esperest, dr. *Marta* és dr. *Popa* képviselőket nevezi ki.

A névsor felolvasása után constatálják, hogy 9 képviselő hiányzik, az 58 jelenlévő bemutatja megbízó levelét.

A zsinat munkaképes lévén, megalakul a négy hitelesítő bizottság, ezeknek tárgyalásai 4 órára tüzetnek ki és evvel a megnyitó gyűlés befejeződött.

Tegnap a zsinat alkalmából a püspöki aulában ebéd volt, melyen résztvettek a következők: *Hamsea, Mangra, Papp, Moga, Miulescu, Pacala, Serb* esperesek, *Beles, Oncu, Paguba, Goldis, Suciú dr., Raicu, Petrovici, Trutia, Trailescu, Velici, Ciorogar, Lázár és Russu.*

Goldis püspök a klerusra mondott pohárköszöntőt és megemlítette, hogy mint jó atya szeretett gyermekeit fedte meg. *Megemlékezett ama intrikákról is, melyeket egyes előkelő férfiak szöttek, hogy terveit keresztülvitelében megakadályozták.* Beszéde végén *Szerb* új esperest üdvözli

Paguba, Beles, Oncu és *Serb* a püspök egészségére és a világi és egyházi körök egyetértésére isznak. *Goldis* László *Oncura*, mint a képviselők nestorára emeli poharát.

Dulután a papnevelőintézet dísztermében az intézet ifjusága *diszközgyűlést* tartott. Szavalt ének és zeneproductióval mulattatták a közönséget este 7-ig, amikor a közönség felment a Fehér Keresztbe, a hol az iparosifjúság *műkedvelői előadást* tartott.

Mindkét helyen igen sikerült program volt és a közönség elismerése nem maradt el. *Goldis* József püspök mindkét előadást megtisztelte jelenlétével.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

Az utolsó előadás.

— Fromont és Risler. —

A mai napon zárultak be Thalia templomának kapui. Ismét egy színiévad fejeződött be, melyben sok jó, de bizony sok gyenge előadás is szórakoztatta, másrészt boszantotta a színházba járó közönséget.

Ezelőtt kapuzárás napján, hatalmas kocsik és waggonok álltak a színház hátsó kapuja előtt; óriási ládák, kofferek, díszletek és színházi felszerelések kerültek a kocsikra és a színészek sűrögtek-forogtak körülöttök és lehetőleg vigyáztak holmijaikra. Valóságos vásárhely volt ilyenkor a színház környéke. Ma már mind ennek nyoma sincs. Marad minden a régieben. A színészek egyrésze lakásában várja a nyári évad kezdetét, más része az egy havi szünidőt üdülésre vagy hozzátartozói meglátogatására fordítja.

Az igazgató sem utazgat egyik helyről a másikra, tapogatózni, hogy az ország mely vidékén látják szívesen egy néhány hónapra társulatát, s *Gonda* László sem jár-kele idegen

városokban, idegen emberek portáján, hogy a színügy-pártolását eszközölje ki az igazgatója és társulata részére. Ebben a hercze-hurczában már nincs része a társulatnak; a ruhatár nem kopik, nem szakad, a díszletek nem rongyolódnak, a könyvtár, a kotta nem vész el — egy szóval paradicsomi állapot vette immár kezdetét.

A mai utolsó előadás alkalmával színi került „*Fromont és Risler*” színmű. A dráma minden egyes főszereplője bő alkalmat nyújt a tehetség kifejezésére és a hölgszereplők *Angyal* Ilika (Sidónia), *Kalocsa* Róza (Claire) *Harmath* Józsa (Desirée) ki is tudták aknázni a kedvező alkalmat és mindnyájan kellő sikert is arattak. A férfi szereplők közül *Fenyéri* (Risler) *Palágyi* (Fromont) sok jó akarattal próbálkoztak meg nehéz szerepeikkel és volt egy néhány sikerült jelenetök. *Bács* (Planus) *Mezey* (Chébe), *Hegyessy* (Delobelle), *László* (Risler Ferencz) találó maszkiukkal és erőteljes alakításukkal sikerrel oldották meg feladataikat, ugyszintén *Bácsné* (Dobson) és *Tolnayné* (Chébené)

Es így minden nagyobb emóció nélkül szépen, csendesesen mult ki az ideai téli színiévad és miként a francia mondá: „Le roi est mort, vive le roi!” úgy teljes szívből hangoztatjuk mi is: Meghalt a téli saison, éljen a nyári! En avant!

* **Az aradi új primadonna.** Junius 1-től kezdve új primadonnát kap Arad városa *Körössy* Gizella a zeneakadémia végzett növendéke személyében. A kisasszony *Pauli* Kikárdnál tanult énekelni, majd Berlinben szerzett színpadi gyakorlatot s most *Káldy* Gyulának, az opera igazgatójának, ajánlatára *Leszkay* András szerződtette Aradra azzal a kikötéssel, hogy nemcsak operákban, hanem operettekben is tartozik föllépni.

* **Rédei Szidi utolsó fellépése.** Vasárnap délután *A kornevilli harangok* került előadásra. Az operett előadásnak külön érdekessége abban állott, hogy *Rédei* Szidi Szerpolette szerepében lépett fel utoljára. A közönség felhasználta az alkalmat, hogy a művészről iránti elismerésének külsőleg is kifejezést adjon. Rédeit belépése alkalmával zajos tapsokkal fogadták, hatalmas virág kosárral, több virágcsokorral, ékszert és 200 koronát tartalmazó kis dobozokkal lepték meg. A közönség ezen kitüntetését ez utolsó fellépésével is a legnagyobb mértékben hálálta meg a művész; igen jó hangulatban, pajzánul, elevenen játszott; énekével minden egyes számnál nagy hatást ért el, egyszóval be tudta igazolni, hogy nemcsak a komoly operákban, hanem a szubrette szerepekben is előkelő nivón mozog. A színház — a mi szinte külön felemlítésre méltó — szépen megtelt.

* **Sziklai Kornél német színész.** *Sziklai* Kornél, a budapesti Magyar színház jeles művészt, ki pár év előtt az aradi színtársulat tagja volt, a bécsi Carl-színház igazgatója, *Aman*, fényes föltételek mellett három évre szerződtette.

* **A Kapitány kisasszony** vasárnap este ment másodsor, valamivel több közönség előtt, mint első ízben. A színészekre ez a kis többlet is jó hatással volt, nagyobb kedvvel és több ambícióval játszottak és ezáltal az énekes bohózat jobban is tudott érvényesülni.

* **Turchányi Olga** Budapesten. E hét két napján fog szerepelni a Magyar színházban *Turchányi* Olga, az aradi színház tagja. Csütörtökön a *Gyurkovics lányok*-ban lép föl, mint *Miczi*, pénteken pedig eljátsza a *New-York szépe*-nek a czimszerepét.

* **Szlaviansky Nadina** és 40 tagot számláló ének és zene társulata ma reggel városunkba érkezett. Az egyetlen már általunk is többször jelzett hangverseny holnap, kedd este 8 órakor lesz a *Fehér Kereszt* nagytermében. A világhírű orosz énekesnőnk nálunk mindig

nagy tetszés mellett hangversenyezett, és az eddigi érdeklődés után itélve, most is nagy partolásra tarthatnak számot. A holnapi nap folyamán jegyek még ifj. *Klein* Mór könyvkereskedésében, este fél 8 órától pedig a pénztárnál válthatók.

Szell Kálmán üdvözlése.

— Arad megye közgyűléséből. —

Arad, április 30.

Aradvármegye mai évnegyedes közgyűlése feliratot intézett *Szell* Kálmán miniszterelnök-höz, üdvözlővén őt kormányzatának első évfordulója alkalmából.

A közgyűlés megnyitása után *Fábián* László főispán jelenti, hogy a napirend előtt *Vásárhelyi* László bizottsági tag kíván szólni, illetve be-terjeszteni egy indítványt.

Miután a közgyűlés a szólási jogot megadta, *Vásárhelyi* László felemelkedett helyéről s körülbelül ezeket mondta:

A politikai helyzetnek egy év előtt történt szerencsés átalakulása *Szell* Kálmán, a jelenlegi miniszterelnök kinevezése által nyert méltó megtetszést és befejezést. Az ő egyéniségébe és politikájába vetett bizalmat fényesen igazolta már az eddigi munkájával. A szabadelvűség világánál nem párthatalmi czélok biztosítására szolgáló utat követ a miniszterelnök, de követi az ő egyéni irányzatát, a mivel a sokáig dult pártharagot csendes mederbe terelte s a kormányzati ág minden rétegének feldúlással fenyegető, rothadt sebére a gyógyító kést megnyugvást keltő hatással alkalmazta. Szerencsés átalakítása volt ez a politikai állapotoknak, mely az ország szabad polgárainak immár szabad lélegzést biztosít.

A mióta legutólsó közgyűlésünket tartottuk, elérkezett a *Szell*-kormány működésének első éves fordulója. Miután az országos áramlat *Szell* Kálmán ellen a rendszeres akciónak megindította, ez alkalmoszerűvé teszi azon indítványt, hogy *Szell* Kálmán miniszterelnök iránt egy évi kormányzata fordulójának ötletéből Arad megye törvényhatósági bizottsága mai közgyűléséből kifolyólag bizalmának és üdvözlétének feliratban adjon kifejezést.

Indítványát elfogadásra ajánlja a közgyűlésnek.

Vásárhelyi Béla főrendiházi tag: Csak az indoklást nem fogadom el, a többihez teljes szívemből hozzájárulok.

Velics Mihály dr. kisjenői ügyvéd hosszabb, román nyelven elmondott beszéddel szólott hozzá az indítványhoz.

Szell Kálmán miniszterelnök — ugymond — székfoglalójában azt ígérte, hogy a jog, törvény és igazság hármasszava alatt fog kormányozni. Szükségesnek tartotta a miniszterelnök, hogy ezt hangsúlyozza, de mi nemzeti-ségi is hosszú ideig éreztük, hogy a jog, törvény és igazság csak írott malaszt, a melyet most *Szell* Kálmán hangoztat fennen, de nem váltja be, a mit ígér.

Szell kormányzatának első éve lejárt. Szólv nem vonja kétségbe a miniszterelnöktől az igyekvést, a jóakaratot, de a nemzeti-ségek szempontjából úgy találja, hogy a bizalmi nyilatkozatot egyáltalán nem érdemelte ki. Igaz, hogy itt Aradon a románokkal barátságosan bántak, de sajnosan kell konstatálni, hogy a vármegyében oly dolgok történtek és történnek, melyekben a nemzeti-ségeknek egyáltalán nem ad igazat a jog, törvény és igazság hangoztatott frázisa. Őket is egyenlő jog illeti meg, a mikben azonban nem részesülnek. Például politikai tüntetésből bevették a románok ablakait, mi az előbbeni rendszer alatt meg nem történt.

Ismétli, hogy Aradon a románokkal szemben jobb érzelmeket táplálnak, mint azelőtt, a mit ők kétségkívül a viszonyok javulásának tudnak be, de a közigazgatás terén oly tények mutatkoznak, a melyekből nyíltan kiderül, hogy az illető tisztviselő saját akaratát a törvény intézkedése felé helyezi.

Elismeri a miniszterelnök szép képzettségét, azt is, hogy az országban mindenkit boldogítani akar, csak hogy nincs elég tehetsége ahhoz, hogy ezen akaratát érvényesíteni tudja. Egyelőre tehát a nemzetiségiek Széll Kálmánnal szemben várakozó álláspontra helyezkednek, főleg azért, mert a miniszterelnök nem respektálja az ő hármasszavát, sokat ígér, de a mit ígér, nem váltja be. Arra kéri a közgyűlést, ne szavazzon semmiféle bizalmat és térjen napirendre az indítvány felett.

Vásárhelyi László: Nagyon sajnálom, hogy Vásárhelyi Béla bizottsági tag ur nem mondotta meg az imént, miért nem fogadja el az indokolást. Mivel nem mondotta meg, én sem reflektálok rá. Ujból kérem a közgyűlést, fogadja el indítványomat.

Miután többen nem kívántak a tárgyhoz szólni, elnöklő főispán kimondotta a határozatot, mely szerint a törvényhatóság Széll Kálmán miniszterelnökhöz kormányzása első éves évfordulója alkalmából bizalmi és üdvözlő feliratot intéz.

Katasztrófa a párisi kiállításon.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 30.

Alig nyitották meg a párisi világkiállítást, alig hangzottak el a büszke, diadalmas beszédek, a melyek az emberi munka nagy tökéletességét hirdették, egyszerre rémületes haláltordítás sikolt bele az ünneplésekbe, az emberi munka tökéletlenségét és könnyelműségét hirdető.

Olyan szerencsétlenség történt a kiállítás területén, a mely megdöbbsent irtózatosságával. Egy óriási hid szakadt le, a mely egy kiállításon kívüli látványosságot, az *Egboltozat* nevűt kötötte össze a kiállítás területével. *Kilencz halottja van a katasztrófának.* S ezt a nagy számot még szerencsés véletlennek kell mondani, mert véletlenül kevesen voltak a katasztrófa pillanatában a hidon.

Keresik a bűnöst, a kit a szerencsétlenségért a felelősség terhel. Első sorban a tervezőt vádolják. Ez azzal védekezik, hogy az ő rendszere jó volt, s ő egyszerűen nem érti, hogyan keletkezett a baj. A közvélemény *Millerand* minisztert okolja, a ki a kiállítás megnyitását annyira sürgette, hogy félig kész munkákat adtak át mindenütt a közhasználatnak. Ha a kiállítás megnyitása késik — mondják — akkor a hid ma még nedves cementszelettel megkeményedhetett volna, a teherpróbára idő lett volna, s a katasztrófa meg nem történhetik. — *Millerand* a párisi tanácsra háritja a felelősséget, mert az *Egboltozat* nem kiállítási látványosság, s megnyitását a tanács engedélyezte.

Szóval senki sem felelős, senki sem oka a szerencsétlenségnek. A kiállítás azonban drágán fizeti meg ennek az árát. A gyors és könnyelmű fél munkákra a közönség nem meri rábízni az életét, s hetek fognak elmúlni, míg újra közönsége lesz a kiállításnak.

A katasztrófa részleteiről a következő táviratokat vettük:

Páris, április 30.

Ma foganatosították a szerencsétlenség színhelyén a technikai vizsgálatot. Ennek eredménye az, hogy a szerencsétlenség szerkezeti hiba következtében történt.

A mű ugyanis cementből épült, s *pillérei nem voltak elég erősek arra, hogy a súlyos anyagot elbirják.*

A *Figaro* meginterwievolta *Galleroid* műépítést, a ki az *Egboltozatot* (Globe celeste) és a hidat szerkesztette. Az építész úgy nyilatkozik, hogy a tervek jók, a szerkezetben hiba nem volt és ő fel nem tudja fogni, mi okozhatta a katasztrófát. A cementépitmények eddig mindig kitűnőnek bizonyultak, s a rendszer, a mely a mű alapja, elismert tökéletességű.

Páris, április 30.

A halottak közt van a *Samuel* házaspár is. Két gyermekükkel haladtak a hidon, mikor a szerencsétlenség történt. A gyermekek elől mentek, s baj nélkül szabadultak, míg szüleik a halál martaléka lettek. A romok teljesen eltemették a két embert s gyerekeik szivettépő sirással nézték a mentési munkákat, a melyek nekik apjuk és anyjuk helyett csak két összezuzott, alakatlan holttestet adtak vissza.

Egy szemtanu a katasztrófáról ezeket mondja el:

— Négy óra volt, mikor a pályaudvarból oda érkeztem. Egyszerre menydörgésszerű robaj riasztott fel. Mintha az ég kettészakadt volna, olyan irtózatossá volt ez a zaj. Pillanatig kábultan bámultam és nem tudtam a rémülettől öntudathoz jutni, azután láttam a katasztrófát az ő teljességében. Az *Egboltozat* a kiállítás többi részével összekötő hid szakadt le. A közelben sokan sétáltak, munkások is nagy számmal voltak ott, ezek mind összefutottak, de nem tudtak mihez fogni; a nagy pusztulás annyira levette őket, hogy tehetetlenül bámulták a romokat. Végre is a közeli ács munkások kaptak először észhez és baltával, ásóval, kapával, a mi a kezük ügyébe akadt, fogtak hozzá a romok szétszedéséhez.

Tíz hosszú percz mulott el és nem találtak egyebet törmeléknek. Cement és újra cement, azután összetört gerendák és vasalkatrészek, de sehol se hire, se nyoma az eltemetett szerencsétleneknek. Az első emberi alak, a melyet kiszabadítottak, egy kis leány volt. Halott volt. Fejét ketté repesztette a rázuhant iszonyu súly; agyveleje kilocscsant. Mellette egy férfi és nő holtteste feküdt: a *Samuel* házaspár volt. Utánuk két katona került elő. Egyiknek csak a lábai voltak eltörve, a másik azonban halott volt.

Három embert mentettek ki a romok közül élve. Mindegyik nehéz sebesülést szenvedett, s kórházba vitték őket a mentők. Kettjük ott meg is halt ma. *Kollerné* az egyik, *Laume* a másik.

Páris, április 30.

A leszakadt cementépitmények még ma is nedvesek. A tervező építész azt hangoztatja, hogy ő *Mátrai magyar mester elvei* szerint csinálta meg a szerkezetet, ennek a neve pedig olyan elismert tekintélyű, hogy ez egymaga fedezi őt minden vád ellen. A hid anyaga szolid volt és cement és dróthálóból állott. A drótháló felett a cement ha megkeményedett volna, olyan lett volna, mint a kő.

Páris, április 30.

A lapok jelentése szerint a kiállítási gyalogjáró leszakadásának az áldozatai között egy *Nebout* nevű magyar ember is van. *Picard* kiállítási főbiztos ma reggel megtiltotta a járását a gyalogjárón.

Páris, április 30.

Az a *Nebout* nevű ember, a ki a kiállítási gyalogjáró leszakadásakor életét vesztette, nem magyar ember, hanem francia, de gyakran

Budapestre utazott. A nála talált iratokból következtették, hogy magyar ember.

Páris, április 30.

A szerencsétlenség áldozatai közül még egy asszony halt bele a kórházban sérüléseibe. A romok eltakarítását éjjelig befejezték. Több embert nem találtak a romok alatt. *A katasztrófának tehát kilencz emberélet esett áldozatul.* Az az asszony és leánya, a kiknek kilétét tegnap nem tudták kideríteni, mint most jelentik, *Danardné*, a kinek férje szintén életét vesztette a szerencsétlenség alkalmával és öt éves leánykája.

Páris, április 30.

Több ujság, különösen a naczionalisták, keményen kikelnek a kormány ellen az Avenue Suffrenen történt katasztrófa miatt, a melyért különösen *Millerand* minisztert teszik felelőssé, a ki állítólag ragaszkodott ahhoz, hogy a nem kész kiállítást megnyissák a közönség előtt. A *Millerand*hoz közel álló lapok arra utalnak, hogy a leszakadt gyalogjáró a kiállításon kívül van, a felelősség tehát egyesegyedül a várost terheli, a melynek szigorú felügyeletet kell gyakorolnia. A *Matin* azt követeli, hogy azonnal hívjanak össze bizottságot a mulató helyek és panorámák hevenyében készült gyalogjáróinak megvizsgálására, mert ezek a helyek nem nyújtanak elég biztosítékot a közönség biztonságára.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi kaszinó egylet folyó év május hó 13-án déli 12 órakor az egylet helyiségében (Andrássy-tér 15. sz. I. emelet) tartja rendes évi közgyűlését. A napirend a következő: 1. Az igazgatóság és választmány jelentése a lefolyt évről és javaslata a jövő évre. 2. Számvizsgáló bizottság jelentése. 3. Költség előirányzat. 4. Az elnök az igazgatóság és választmány lemondása folytán új választás. 5. Esetleges indítványok.

(*) Az aradi izr. jótékony egylet tagjai értesítetnek, hogy a vasárnapra egybehívott közgyűlés, mely nem volt határozatképes május 2-án, szerdán d. u. 5 órakor tartatik meg.

(*) Az aradi kereskedő-íffjak betegsegélyző egyletének elnöksége felhívja a tagok figyelmét arra, hogy miután a szabadon választható orvosok egyetével fennállott szerződés egyelőre megszűnt, az egylet tagjai gyógykezelés céljából további intézkedésig kizárólag az egyleti orvosokhoz dr. Kiss Dávid és dr. Schusztler Illéshez forduljanak.

Megleczkéztetett szónokok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 30.

A mai megyei közgyűlés vitái sorában érdekes epizód merült fel. A törvényhatósági bizottság egy római katolikus pap tagja, ki erős magyar érzelmével már az őszi évnegyedes közgyűlésen rokonszenves színben tűnt fel, élesen kritizálta a románokat azért, mert nem magyarul szólalnak fel a közgyűlésen s lehetlenné teszik, hogy a románul nem tudó bizottsági tagok megértsék, mit akarnak.

Velics Mihály dr. reflektált a megjegyzésre s már-már éles hangot kezdett ölteni ez a kis nemzetiségi csetepaté, mikor a főispán hivatkozott a románok törvényadta jogára s ezzel a további vitának elejét vette.

A véletlen epizód az alispáni jelentésnél történt, a melyre *Velics*nek volt néhány megjegyzése. *Fodor* Imre gyulawarsándi róm. kath. plébános a legnagyobb elismeréssel adózott az alispánnak a jelentés elkészítéseért s azután reflektálni szeretett volna az előtte szóló szavaira. Hogy az imént *Velics* bizottsági tag ur

mit mondott — kezdte beszédét. — nem tudja, mert nem érti a román nyelvet. A román bizottsági tagok — ugymond — előszeretettel rejtik eszméiket anyanyelvük vékája alá. Pe azért vagyunk itt, hogy megértsük egymást és kicseréljük eszméinket, a miből a közügynek volna haszna. Lehet, hogy a románul beszélő bizottsági tagok nem tudnak magyarul, ezt meg lehet nekik bocsátani, de ha tudnak és magyarul beszélni nem akarnak, az bűn. (Felkiáltások: Ugy van! A másik oldalról: Eláll, eláll!) Bűn önmaguk ellen, bűn miellenünk . . .

Fábián László főispán (A kitörő nagy zajban csenget és közbeszól): A bizottsági tagurat azon észrevétel ellen, hogy itt más nyelven, mint magyarul beszélni, bűn: figyelmeztetem, hogy a törvény megadja a nemzetiségeknek azt a jogot, hogy anyanyelvüket használják. (Nagy zaj, élénk szetreszka! kiáltások.)

Fodor Imre: Nagyon tiszteletreméltó mindezenetre, hogy a románok anyanyelvüket szeretik, de abból, ha a közgyűlésen magyarul beszélnének, nem volna semmi kárjuk. (Oriási zaj, eláll! kiáltások) szeressük, becsüljük, de értsük is meg egymást azon a nyelven, a mit mindannyian értünk (folyton megújuló zaj).

— Beszéljen a tisztelendő ur románul!

— Tanuljanak meg románul önök! — kiáltak közbe percekig.

Velics Mihály dr. román nyelven válaszolt. Sajnálja — ugymond — hogy egy pap bűnnek meri kvalifikálni azt, ha a románok a törvényben biztosított kedvezménnyel élve, anyanyelvükön beszélnek. Ha ez bűn, milyen fogalma lehet tisztelendő urnak az *erényről*? (Oriási zaj) Csodálkozik, hogy akadt egy pap, a ki bűnnek meri minősíteni azt, a mit a törvény megenged . . .

Fodor Imre válaszolni akart, de a hatalmas zsvivajban nem tudott szóhoz jutni. Percekig állt, azután leült s ezzel az érdekes és tanulságos vihar befejeződött. A közgyűlés folytatta a napirendet.

Tüntetés a miniszterelnök mellett.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 30.

Az országgyűlési szabadelpárt ma esti értekezletén a napirend tárgyalása előtt tüntetést rendeztek *Szell* Kálmán mellett. Alkalmat erre az szolgáltatott, hogy utóbbi időben több felől kétségbe vonták és támadták a miniszterelnök politikájának igazi liberális voltát, s azt hangoztatták, hogy politikája ellentétben áll a szabadelpárt hagyományaival s az igazán szabadelpárt párttagok törekvéseivel.

Dániel Gábor adott kifejezést a ma esti értekezleten a párt bizalmának. Kifejtette, hogy a szabadelpárt a most mult ülészek alatt forrott össze és kiállotta a tűzpróbát az egysége ellen intézett támadásokkal szemben. A pártvezér iránti bizalomnak nem volt szüksége megszilárdulásra, mert az olyan szilárd volt kezdettől fogva, hogy ellent tudott állani és ellent fog állani a jövőben is minden olyan támadásnak, a mely tulajdonképpen a párt egysége ellen irányul, a mikor a párt vezérét veszi célba. Indítványozza, hogy mondja az értekezlet ki, hogy a párt egységes és törhetetlen bizalommal viseltetik jelenlegi vezére, *Szell* Kálmán miniszterelnök iránt.

Berzeviczy Albert szólalt fel ezután. Hangoztatja a párt egységét a hagyományos liberális elvekben, a melyek megva-

lósítására a miniszterelnök vezeti a pártot. Kiemeli azt a megingathatlan bizalmat, a melylyel a párt viseltetik vezére iránt, s melegen pártolja az előtte szóló indítványát, a melyhez mindenben csatlakozik.

Makfalvay Géza és *Kristóffy József* beszélt ezután.

Szell Kálmán válaszában kiemelte, hogy ő rendíthetetlen híve a szabadelpárt eszméknek, amelyek a párt zászlajára vannak írva. Ezeknek az eszméknek érvényesítéséért dolgozott az alatt az egész idő alatt, amióta az ügyek élére került. Azt a bizalmat, amelyet a párt most megújultán nyilvánított iránta, kettőzött előlegnek tekinti, amelyet kamatostól törleszteni kettős erővel fog igyekezni. Összeforrottnak érzi magát a párttal, a párt törekvéseivel, elveivel, soha ezektől eltérni nem fog.

A miniszterelnök szavait lelkes éljenzéssel kísérték. *Podmaniczky* Frigyes báró beszélt még utána, a párt nevében köszönetet mondván a miniszterelnök nyilatkozataiért. Ezután az értekezlet áttért a napirendre, s azt letárgyalta.

A tordai bankóhamisítók.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 30.

A tegnapi nap szenzációja az, hogy Kolozsvárt megtalálták azt a régen kereset pénzhamisító gépet, melyen a részben tordai, részben kolozsvári bűntársak a hamis tizeseket készítették. Tegnap ennyire haladt elő az ügy, melyről való részletesebb tudósításunkat alább adjuk.

A két *Baga*, felfedeztetéstől félve, abban állapodott meg, hogy a bankóhamisító gépet egy *Mitrikás* nevű embernél fogja elrejtetni. *Mitrikás* egy testileg végkép elnyomorodott, féllábára sánta fiatal ember, a ki csak néhány házzámmal lejjebb, alig pár lépésnyire lakik *Bagáéktól*. Hozzá léptek be tegnap korán reggel *Szigethy* és *Baga* István. Miután konstátálták, hogy senki sincs a közelben, átadták neki a gépet és több, a tizesek hamisításához kikerülhetlenül szükséges festékanyagot. Megmondták, hogy rejtse el valahol, mert az ügy is feltétlenül ki van zárva, hogy nála keresék. *Mitrikás* ebbe szó nélkül beleegyezett, ígértett tett, s ekkor *Szigethy* pazar bőkezűséggel tíz darab hamis tizeszt adott át neki, mint szolgálatainak jutalmát.

Még aznap megjött a rendőrséghez a tordai ügyészség távirata, melynek alapján ugy *Szigethynél*, mint *Bagánál*, délelőtt már megtartották az általuk előre jól sejtett házkutatást, a melyről már részletesen beszámoltunk.

Ez a motozás, mint ismeretes, semmi eredménynyel sem járt, mert csak gyanus körülményeket, mint friss ásás nyomait, talált a hatóság a *Baga* lakásának kertjében. *Mitrikás* azonban, a ki végignézte a kutatást s látta, hogy ugy *Baga* Istvánt, mint *Szigethyt* elfogják, nagyon megijedt. Félt, hogy elárulják, rávallanak s akkor ő is, mint bűntárs, le lesz tartóztatva.

Mitrikás egész éjjel nyugtalanul aludt, mert megfontolta azokat, a rá nézve, igen terhelő adatokat, melyek kiderülnének, abban az esetben, ha *Szigethy*, vagy *Baga* beismerése folyamán megmondaná, hogy hol van jelenleg a keresett bankó-prés.

Tegnap korán reggel aztán felöltözködött és egyenesen felment a rendőrséghez a hol bevallott mindent.

— A gépet — mondta — *Szigethy* *Bagáéval* együtt hozta hozzám és azt parancsolták, hogy rejtsem el. Ott van nálam elásva a kertben. Akkor még tulajdonképpen azt se tudtam, hogy mire való az a mit eldugtam, s csak később jöttem rá, hogy pénzhamisító gép. Ezeket akartam elmondani.

A rendőrség azonnal kiment *Mitrikás* pata utcai lakására, s ott az önként tett vallomása igaznak bizonyult. A bankóprést a jelzett helyen tényleg megtalálták a festékekkel együtt. Természetesen rögtön lefoglalták s mint korpusz deliktit elvitték magukkal.

Mitrikást a késő délutáni órákban a rendőrség szabadon bocsátotta, miután kiderült, hogy jóhiszeműleg járva el, nem volt *Bagáék* bűntársa. A *Szigethytől* hallgatása árában kapott száz forintot *Mitrikás* elfogatása előtt megsemmisítette, elégette.

Tordán a vizsgálat egész nap folyik. *Fenyvessi* és *Pásztóhy* beismerésben vannak. A többiek mindeddig tagadnak, ugyszintén *Szigethy* és *Baga* István is, a kiket az esti vonattal szállítottak el Kolozsvárról a tordai ügyészség börtönébe.

Hogy milyen nagystilű, és néminemű romantikával is rendelkező volt a hamisító szövetkezet működése, dekumentálja az, hogy egészen sajátos grammatikai szabályok szerint alkotott tolvajnyelv útján érintkeztek egymással, minden legkisebb gyanut kizárólag. Fontosabb alkalmakkor sürgönyöket váltottak ezen a módon.

Egy távirat példáule képen volt fogalmazva:

Szegény még nem halt meg, de ha nem vigyázunk rá, kiszenved. Mikor jöttek?

Ez vonatkozott arra, mikor a hatóságok egyszer már majdnem rájöttek a pénzhamisítók üzelmekre.

Aznap, mikor a *Tordán* készült tíz forintos hamisítványokat elküldték Kolozsvárra, itt észrevették, hogy a német szöveg utolsó sorában valami hiba van. Rögtön visszasürgönyöztek:

A költeményt megkaptam. Nagyon jó, csak az utolsó sorban kell egy kicsit javítani. Ölel

Német.

A hamisítványokat „lakodalom“-nak, vagy „esküvő“-nek nevezték egymás közt. Ha valamelyikőjük szerencsésen értesítették egy hamisított tizeset, így szólt:

— Ma délután temetést láttam.

Csongvay-t, előkelő és gazdag bűntársukat állandóan „nagyur“-nak hívták. Ezeken kívül még számos szakkifejezésük volt, melyeket ha következetesen egyfolytában használták, egy mások előtt teljesen érthetetlen szó-mozsák lettek.

Rendőrfőkapitány a börtönben.

— Egy karriér vége. —

Arad, április 30.

Egy fényesen indult karriér szakadt meg nemrégiben. Egy előkelő, gavallér uri embert ítélte el a kuria egy évi börtönre. A kezére bízott pénzből hiányzott alig ötven-hatvan forint és azzal nem tudott beszámolni azonnal. Följelentették és a büntető bíróság sikkasztás büntetének elkövetése miatt egy évi börtönre ítélte *Siedl* Lajos Székéshérvár város rendőrfőkapitányát. A kir. tábla felmentette, a kuria azonban megerősítette az elsőfoku bíróság ítéletét.

Egy hónappal ezelőtt hirdették ki a rendőrfőkapitány előtt a kuria ítéletét. Epen a váci államfogházból szabadult ki, ahova párosviaskodás vétsége mián került. És az állam-

fogházból egyenesen a szegedi Csillagbörtönbe vitték.

Vastag darócruhába öltöztették mindjárt megérkezése után és czellába zárták. Egy hónapig tartott ez a magán elzárás. A lepergett harmincz nap alatt sokat gondolkozott, tépelődött a borzalmas sorsán a szerencsétlen rab. Ejszakákat töltött nyitott szemmel, ételhez-italnem nyult és ez mind roppant megviselte. Négy hét leforgása alatt összetört rom lett az egykori délczeg, erős emberből.

És a magány egyéb tekintetben is hatással volt a szerencsétlen emberre. A nehéz, kínos tépelődésben, folytonos gondolkodásban megrendült az egészsége és attól kellett tartani, hogy megőrül. *Regdon* Károly dr. börtönorvos tette ezt az észrevételt és ő járt közben a börtönigazgatónál, hogy a rabon ne hajtassák végre az előírással négy hónapi magán-elzárás, hanem tekintettel megrendült egészségi állapotára, engedjék valamelyik munkateremben foglalkozni.

A volt gavallér előtt megnyitott a börtön-czella ajtaja. Levezették a kosárfonó rabok közé. Néhány nap óta itt dolgozik a székesfehérvári volt rendőrkapitány. Két oldalán két gonosztevő. Rablógyilkos az egyik, a másik többszörösen elítélt veszedelmes tolvaj.

A jobb világot élt ember szótlánul tisztogatja az elébe dobott fűzfavesszőket. A keze gépiesen jár, gondolatai pedig messze kalandoznak. Valahol a kies Dunántulon járnak, ahol mélységes bánatba dölve, siránkozva várja a darócruhás rabot ifju, szerető hitvese.

Eddig egy hónap mult el a rabságban. De sokat is kell még várakozni, szomorkodni és sirni...

HIREK.

— **Személyi hír.** *Vásárhelyi* Béla főrendiházi tag, az Aradcsanádi egyesült vasutak vezérigazgatója holnap reggel rövid tartózkodásra Abazsiába utazik.

— **Királyunk Berlinben.** A német birodalom fővárosában valóságos lázzal várják *Ferencz József* király megérkezését. A fogadás ünnepélyes pompája jó részben már látható mindenfélé. Lobogódiszben van a város, s a zászlók között számra nézve első helyen van a piros-fehér-zöld hármasszínű. A sárga-fekete szintén sok helyütt szerepel, de kevesebb a magyar nemzeti színnél. — A fejedelmi találkozó alkalmára egy szobormű is készül. *Mentzel* tanár a Kunstlerhausban kiállította egy allegorikus szobrát, a mely *Ferencz József* királyt és *Vilmos* császárt — mint a művészet oltalmazóit ábrázolja.

— Az előkészületeket nagy publikum nézi naponta. Főleg a Páris-téren és az Unter der Linden-en. *Vilmos* császár hír szerint általános amnesztiát akar a nap emlékeül adni. — A német trónörökös herceg nagykorúsítása egyébként általános nemzetközi jelentőségű ünnep lesz, a melyen több fejedelmi udvar vesz részt. A Wolff-ügynökségnek jelentik Lisszabonból, hogy az opportói herceg a király megbízásából május 6-án át fogja adni a német trónörökösnek a torony- és kard-rend nyaklánczát. *Bukarestből* azt jelentik, hogy *Ferdinánd* herceg szintén Berlinbe utazik.

— **Kisjenő vendégei.** Holnap ismét fejedelmi vendégei lesznek *Kisjenőnek*. A reggel 6 órai rendes vonattal érkezik meg *József Ágost* főherceg nejével, *Augusztina* főhercegasszonygyal s *Fülöp* orleansi herceg szintén a nejével, *Mária Dorottya* főhercegnővel. Az előkelő vendégekkel nagy kíséret jön. Nyolcz napig szándékoznak

maradni s ezt az időt vadászattal töltik. Kisjenő népe fényesen készül fogadni a koronás vendégeket.

— **Ferencz Szalvator Békésmegyében.** *Ferencz Szalvator* főherceg, *Mária Valéria* férje, a napokban *Wenckheim* Dénes gróf látogatására *Dobozra* érkezik. Három napot fog itt tölteni. Ez idő alatt a békésmegyei előkelőségek is vendégei lesznek *Wenckheim* grófnak.

— **Május első és az aradi lapok.** A budapesti lapok kiadói, mint már említettük, elhatározták, hogy a május elseji munkás szünnap megtartassék, még pedig aképen, hogy minden napilapnak egy száma, azoknak pedig a melyeknek reggeli és esti lapjuk van, két számuk (egy esti és egy reggeli) teljesen elmarad. E megállapodást az aradi napilapok szerkesztői is kötelezőleg elfogadták. Értesítjük tehát olvasóinkat, hogy az *Aradi Közlöny* legközelebbi száma a munkás-szünnap következtében május 3-ikán, *csütörtökön* reggel jelenik meg. Szerdán tehát nem lesznek sem aradi, sem fővárosi lapok.

— **A Nemzeti Szalon Aradon.** Az aradi *Művészeti Egyesület* tegnap tartotta *Csák* Cziryék dr. tartományi rendfőnök ideiglenes elnök vezetése mellett ülését, melyen bejelentette az elnök, hogy a *Nemzeti Szalon* által e napokban Budapesten megnyitandó tárlatot teljes egészében leküldi Aradra. A tárlatot május 24-én zárják be Budapesten és május utolsó napjaiban már Aradon lesznek az összes képek, melyek a lyceum dísztermében lesznek kiállítva. Az ülés másik tárgya az egyesület tisztikarának megalakulása volt, mely azonban elmaradt, miután az egyesület alapszabályai még nincsenek jóváhagyva. A közgyűlésen jelen voltak: *Fábián Lászlóné*, *Fábián Margit*, *Simon Karolin*, özv. *Poros Béniné*, *Issekutz Lászlóné*, *Boros Jusztin*, *Drescher nőv.*, *Hendrey Pálné*, *Csák Cziryék dr.*, *Salacz Gyula*, *Nits Pál*, *Csernovits Diodor dr.*, *Kristyóri János*, *Edvi Illés László*, *Reinhart Gyula*, *Tabakovits Emil*, *Almási Pál*, *Urbán Iván*, *Krausz Jakab*, *Urhegyi Alajos*, *Szell Ernő*, *Schmiedt János dr.*, *Amberger Jenő*, *Tagányi Gusztáv*, *Varjassy Lajos*, *Nachtnébel Ödön*, *Töttösy Géza dr.*, *Kremmer Lajos*, *Szabó József*, *Hegedüs László*, *Lukácsy Lajos*, *Vajda Lajos*, *Péterffy Antal*, *Medveczky Ede*, *Koncz József*, *Molnár György*, *Buja Sándor*, *Réthfalvy Gyula* stb.

— **A májusi ájtatosságok**, melyek városunk intelligens közönségének tömeges részvételével és közreműködésével már éveken át szoktak tartatni, holnap, kedd délután hat órakor kezdődnek a minoriták templomában. Az első hét ájtatosságain a következő műkedvelők fognak közreműködni: *kedd* vegyes kar, *Vargháné Irámfy Paula*; *szerda* *Beles Felice*; *csütörtök* női kar zenekísérettel, *Odry Lehel*, *Steinitzer Jenny*; *péntek* *Basch Stephanie*, *Fürnsinn Irén*, *Guttmann Ella*, *Hegyessy Gizella*, *Kwitschala Karolin* és *Pollák Terka*; *szombat* gymnasium, real és tanítóképző-intézet róm. kath. ifjusága, *Thomka Erzsike*. A szónoklatokat *Fehér Alfréd*, *Székelly Polikárp* és *Novák Adorján* rendi tagok fogják tartana.

— **Följelentés Pless Mór ellen.** Az *Aradi Közlöny* megírta a minap körülményesen, hogy az *Aradi Polgári Takarékpénztár* tizennégy részvényese 571 részvény képviselőben bünvádi feljelentést nyújtott be *Pop C. István* dr. aradi ügyvéd által az aradi kir. ügyészséghez *Pless Mór* volt vezérigazgató, valamint az igazgatóság s a felügyelő bizottság azon tagjai ellen, kik a konzorcziális telekvásárlási ügyekben részt vettek. E feljelentés sorsa felett a kir. ügyészség ma döntött. Az ügyészség a vád képviselőt *mejtáradta* ama indokolással, hogy

a feljelentésben egyetlen konkrét vád sem fordul elő, melyben *Pless Mór* volt vezérigazgatóra a magánokirat hamisítás és hűtlen kezelés vádját rá lehet bizonyítani. *Popp C. István* dr. a kir. ügyészség e határozatát megfelelőbbé szándékozik. A részvényesek nagy többsége tegnap egy gyűlés összehívásán fáradozott, melyen a tizennégy részvényes eljárása feletti *megbotránkozásukat fejezzék ki*, hogy az aradi négy előkelő pénzintézet által a polgári takarékpénztár válságának tisztességes lebonyolítását nemcsak megakadályozni igyekezzenek, de ez eljárásukkal száz és száz kisiparost, akiknek a Polgárinál ma is fennálló váltótartásai vannak s az kisebb részletekben törlesztik is, a legválságosabb helyzetbe, a megsemmisülés örvényébe kergetik. A kir. ügyészségének e határozata úgy a felszámoló bizottság, mint a részvényesek s a nagyközönség körében igen jó benyomást tett.

— **Az új koadjutor.** A hivatalos lap az alábbi, legfelsőbb kéziratot közli:

Vallás- és közoktatásügyi magyar méltóságok előterjesztésére *Benedek Ferencz* jászói premontrei rendi főpap, prépost mellé dr. *Tabács Menyhért* premontrei kanonok-rendi áldozó papot és kassai főgymnáziumi igazgatót utódlási joggal segédde kinevezem.

Kelt Bécsben, 1900. évi április hó 15-én.

Ferencz József s. k.

Dr. Wlassics Gyula s. k.

— **Kereskedők a vásárcsarnok ellen.** Az aradi kereskedelmi testület vasárnap tartott választmányi ülésén foglalkozott a vásárcsarnok tervével.

Böhm Adolf tette szóvá a tervet. Tüzetesen ismerteti azon káros hatást, amelyet a terv megvalósása, illetőleg az árusításnak az árucsarnokban kötelezővé tétele a lakosságnak az élelmi cikkek megvásárlása által okozna, fejtegette továbbá a Szabadság-téren, valamint a ~~Tökölly-téren~~ lévő kereskedőkre ebből származó jelentékeny anyagi hátrányt nemkülönben a háztulajdonosokat a boltok bérjévedelmének csökkenése által érő veszteséget s ezzel kapcsolatosan a városi adóhanyatlást. Mindezeknél fogva pedig azt indítványozza, hogy a testület foglaljon állást a tervvel szemben és kövessen el minden lehetőt, hogy a hetipiact továbbra is a szabadságtéren hagyassék.

A választmány erre elhatározta, hogy az indítvány értelmében a város törvényhatóságához kérvényt intéz és azt küldöttség által nyújtja át *Salacz Gyula* polgármesternek.

— **A vármegye pénze és a takaréktárak.** Aradmegye közgyűlése ma döntött abban a kérdésben, hol helyezze el a gyámpénztárban s a házi pénztárban lévő megyei alapokat. Az állandó választmány azt javasolta, hogy a gyámpénztári alapokat addig, míg a gyámpénztári szabályrendelet életbe lép, a jövő évben is és egyenlő arányban az Aradcsanádi gazdasági takarékpénztárnál, az Aradi első takarékpénztárnál s az Aradmegyei Takarékpénztárnál gyűmölcsöztessék. A közgyűlés névszerinti szavazással elfogadta az állandó választmány javaslatát. A mi a házi pénztári alapokat illeti, ennek elhelyezését a már említett három pénzintézet, további az Aradi ipar- és népbank s a *Viktoria* kérte. Itt azt javasolta az állandó választmány, hogy mind az ötnél helyeztessék el a pénz, az intézetek alaptőkéjének és tartalék alapjának arányában. Az elhelyezés egy évi hatálylyal történik, a betét egy év alatt felmondható. Névszerinti szavazással a házi pénztári alapokat az említett módon mind az öt pénzintézetnél fogják elhelyezni.

Erdekes volt *Keresztes Gyula* dr. megyei tisztii főügyész szavazata. Így szavazott:

— Négyenél igen, de a Viktóriánál — nem.

— A románság gunyos *Szetreszka*-kiáltásokkal honorálta a főügyész szavazatát.

— A katonaság köréből. Aradon egy időben állomásozott és közkedvelt kapitány nyugdíjaztatását hozza a tegnapi hivatalos közlőny. Nagy Gyárfást, jelenleg debreczeni 2. honvéd huszárezredbeli őrnagyot, mint csapatszolgálatra alkalmatlant a címzetes alezredesti jelleg adományozása mellett nyugalmazták. A májusi előléptetéseket tartalmazó rendeleti közlőny mai száma az aradi helyőrségből, mint értesülünk, szép számu előléptetéseket közöl. Így táviratilag már értesítve lettek, hogy a házi ezred két főhadnagya, br. Metzger Gyula és Ive Antal kapitány nyá léptek elő.

— **Seefried báró birtokvétele.** Hirt adtunk már arról, hogy Seefried báró, a király unokájának férje, a ki eddig Ausztriában lakott, a király kivánságára magyar földön akar birtokot szerezni. A honfoglalás Huszár-féle hitbizományi erdőbirtokot akarja Seefried megvenni. E miatt tartózkodott 24-ike óta nejével együtt Vámos-Mikolán, a hol Huszár Béla vendégei voltak. A 4000 holdas birtok nevezetesebb pontjait nagy részt gyalog járták be s valószínű, hogy a vétel létrejön, mert a birtok Seefriedéknek nagyon megtetszett, miután rendszeres kezelés mellett igen bő vadállományt ígér. A szerződés részleteinek megállapítását *Cherzekre*, a Habsburgok vagyonának főkormányzójára bízták.

— **A Kossuth-szobor.** Megirtuk, hogy a polgármester az aradi Kossuth-asztaltársaság kérelmére a Kossuth-szoborra való gyűjtés idejéül a május 1-től július 1-ig terjedő időszakot tűzte ki. Az asztaltársaság, mely Nagy Kálmán elnöklété alatt nagyszámu tag jelenlétében ülést tartott, Barabás Béla dr. és Péterfy Antal indítványára, tudomásul vette az engedélyt és elhatározta, hogy a két hó letelte után újabb két óra ér engedélyt a gyűjtésre.

— **Az Idei nagygyakorlatok.** VII. hadtest gyakorlatait az idén, mint hiteles forrásból vesszük hírül, Bekényes táján fogják megtartani. Schwitzer Lajos tábornagy hadtestparancsnok, Nagyváradról Belényesbe fog utazni, hogy a gyakorlat terepét megtekintse. A hadtestparancsnok azután Debreczenbe utazik.

— **Aczél báró utóda a Park-klubban.** A Park-klub igazgatósága, mint tudósítónk jelenti, Aczél Béla báró utódjául Szapáry Pál gróftól óhajtja megnyerni. A tárgyalások ez irányban már folyamatban vannak.

— **Május elseje.** Amilyen kedves, poétikus május havának első napja, a mikor virággillattal telik meg a levegő s madárdal hangzik fel a félig kínót lombsátorból, olyannyira kellemetlen azoknak, a kik szelléri minőségükből kifolyólag a háztűzhely megváltoztatására vannak utalva. Már most mozognak az utcán a butorszállító kocsiknak nevezett bárkák, hogy egy jobbnak képzelt lakásba költöztessék a megmozdult lakók ingó-bingóságait. S míg holnap kint a városligetben rigófűtjön gyönyörködik a mélabus szerelmes, addig idebent zsörtölődő háziasszonyok s mérgees arcú hordárok fognak bosszankodni a lakásváltoztatás kellemetességein.

— **„Bur harcos“ Aradon.** Egy gyanus formájú ember érkezett ma kényszer utlevéllel Aradra. Weinburgnak nevezte magát s azt mondta, Transzválból jött Hamburg felől, hová hajón jutott. Természetesen nem igen hittek neki, bár erősítette és szurásokat is mutatott a lábán, melyet az angoloktól kapott volna. Szemfájásának oka pedig, mint mondta, egy szétpattant bomba. Állítása szerint hét évig volt Transzválból, mint pék, most pedig belépett a bur hadseregbe. Állításait több lépés

levezető lappal igazolta, melyeken Krüger elnök arcképe volt. Levelet is írt Aradról Pretóriába egy Balog nevű főhadnagynak, kitől katonai kegydíjának kieszközlését kérte. Mikor mindezek után sem hittek neki, megmutatta nadrágja alatti „bur-bugyogó“-ját, mely fehér-kék csikos vászon bő nadrág volt. Ma azután eltolonczolták Bukovinába. Lehet, hogy csakugyan Transzválból tért haza, de alig hibető a kalandjaiból valami.

— **Halálozás.** Széles körben kelt igaz részvétet id. Istvánfy Béla szemlaki tekintélyes földbirtokos, megyei törvényhatósági bizottsági tag halála. Az elhunyt tavaly Aradra költözött be, itt érte ma a halál. Holttestét Szemlakra szállították, ahol a családi sírboltba helyezik el örök nyugalomra. A család gyászjelentése így hangzik:

Özv. Istvánfy Béláné szül. Pozsgay Sarolta saját, úgy gyermekei: Istvánfy Ilona férj. Ritter Imréné, fiuk: Jenő, Istvánfy Erzsike férj. Szokolozay Lajosné s fiuk: Bandika, Dr. Istvánfy Gyula s neje Mészáros Ilona s gyermekeik: Gyula, Sándor és Józsi, ifj. Istvánfy Béla s neje Vertán Jolán s gyermekeik: Laci és Magduska, Istvánfy Sándor és neje Honheiser Erzsike, valamint számos más rokonai nevében is megtört szívvel tudatja forrón szeretett s felejthetetlen férje, illetőleg édes apa, após, nagypapa és rokon Istvánfy Bélának, folyó évi április hó 30-án, hajnali 2 óraker, életének 69-ik s boldog házasságának 36-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei május 1-én, reggeli 6 óraker fognak Perényi-utca 6 e. sz. a. házban ág. hitv. ev. szertartás után Szemlakra szállíttatni s ott május 1-én, d. e. 11 óraker örök nyugalomra helyeztetni. Arad, 1900. április 30. Béke poraira!

Harkányi Károly báró neje született Vörös Emília ma hosszas szenvedés után meghalt.

— **A „kereskedelmi akadémia“ czim eltöltése.** Az aradi kereskedelmi testület választmányának vasárnap délelőtt Tedeschi Viktor elnöklése alatt tartott ülésén hosszas eszmec. ere folyt a vallás és közoktatásügyi miniszter azon rendelete fölött, mely jövőre a kereskedelmi akadémia czim használatát szigorúan megtiltja, a melyhez pedig a testület kezdeményezésére létesített s Arad város által garantált keresk. iskolának szerzett joga van. Hangsúlyozva lett, hogy ezen rendelet a kereskedelmi akadémia s a vele kapcsolatos internátus látogatottságát előreláthatólag kedvezőtlenül fogja befolyásolni, a mi a testületnek is érzékeny anyagi károsodást fog okozni. Tekintve, hogy hír szerint a debreczeni kereskedelmi akadémiát fenntartó testület állítólag a közigazgatási bizottságnál felszólamiással élt a miniszter rendelete ellen a választmány elhatározta, hogy megkeresi a debreczeni tantestületet, hogy adjon felvilágosítást mily lépéseket tett jogi megvédésére s illetőleg, mily eredményt ért el, a nyeresző választól tevén függővé a további lépéseket. De egyébként is kimondta a választmány, hogy egyelőre várakozó álláspontot foglal el a választmány, míg látni fogja, mily hatással lesz a sérelmes rendelet az akadémia és internátus anyagi érdekeire nézve.

— **Újabb szerencsétlenség Párisban.** A párisi kiállítást üldözik a katasztrófák. A nagy hidszakadásról hosszú cikkben számol be tudósítónk. Késő éjjel telefonon jelentik, hogy ma délután a kiállítás területén egy építőállvány összedőlt, s négy festő munkás a mélységbe zuhant. Három holtan maradt ott, a negyedik balálos sérülésekkel fekszik a kórházban, koponyája össze-vissza törött. Annak is híre járt ma, hogy a svájci fahu ég. A tüzoltóság azonnal kivonult, szerencsére kiderült,

hogy az rossz tréfa volt csak. Tűznek nyoma sem volt, — valaki felültette a tüzoltókat.

— **Nagy csőd.** A budapesti Holtzspach cég ellen — mint értesülünk — egy budapesti magánbankház ma csődöt kért a budapesti bankok mindent elkövetnek, hogy a jóhírű céget a bukástól megmentsék.

— **Orosz léghajók Transzválból.** Szent Pétervárról jelentik, hogy egy önkéntes csapat léghajós felszereléssel Transzválból utazott, hogy ott a burok részére léghajós osztályt szervezzen. A buroknál az orosz támogatás híre nagy örömet kelt.

— **Nagysáros lángokban.** Eperjesről táviratozzák, hogy Nagysáros község lángokban áll. Eddig negyven ház számos melléképülettel és a plébánia porrá égett.

— **Minden poklokot keresztül.** Uceveni Arthur bolduri földbirtokossal a közelmúlt napokban sokat foglalkoztak a lapok, abból az alkalmából, hogy a posta egy csomagban pokolgépet hozott a számára Uceveni akkor azt gyanította, hogy neje Glaubitz Flóra báróné, a kitől külön válva élt, küldte a pokolgépet. Mint tudósítónk telegrafálja, a földbirtokos nejével kibékült és Glaubitz Flóra ma Lugosra utazott, a hol férje már a pályaudvaron várta.

— **Román iskolák subventiója.** Nagy-Szebenben ma a román egyházyűlésen — mint tudósítónk táviratozza — Parteu Kozma meginterpellálta a metropolitát a román iskola subventió egyezménye tárgyában. Az egyezményt Parteu sérelmesnek tartja a románokra nézve és a metropolitától nyilatkozatot kér.

— **Közgyűlési vonat.** Az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága tudatja, hogy f. évi május hó 7-én Csanádvármegye közgyűlésére való tekintetből az 1. sz. vonat Arad és Mezőhegyes között is közlekedni fog.

— **Házasság.** Klein István kisasszony özv. Guntcher Alajosné urnó bájós nővérével ma délelőtt kötött házasságot Aradon. Deák Farkas, a Phönix biztosító intézet kolozsvári titkára. Az új házasságot egyháziilag Csécsi Imre ev. ref. lelkész áldotta meg.

Sperber Frigyes a Schreyer konzervatórium hegedű tanára vasárnap kötött házasságot Oraviczán Messner Aranka kisasszonnyal.

— **Az új gyámpénztári ellenőr.** Bokán Szévének szolgabíróvá történt megválasztása következtében a gyámpénztári ellenőri állás megüresedett a vármegyénél. Ezt az állást ma töltötték be, választás utján. A kijelölt bizottság tagjai voltak: Bohus István báró, Vásárhelyi László, Hendrey Pál, a törvényhatósági bizottság részéről Purgly János, Konopy Kálmán és Trutia Péter. Hárman pályáztak: Szabolczky László helyettes gyámpénztári ellenőr, Teleszku György joghallgató és Bokor György balassagyarmati lakos. A közgyűlés egyhangúlag Szabolczkyt választotta meg.

— **A fogyasztási szövetkezet mészárszéke.** A tisztviselők fogyasztási szövetkezete mészárszéket vállalatba adni óhajtván, felhívatnak mindazok, kik ezen mészárszéket vállalatba venni szándékoznak, hogy ajánlataikkal f. évi május hó 10-ig Purman József urhoz kincstári palota) forduljanak.

— **Művész vagy iparos?** Napirenden van a kérdés, hogy a fényképész művész-e vagy iparos. A kereskedelemügyi miniszter ez ügyben véleményért a kamarákhoz fordult. Az aradi kereskedelmi és iparkamara mai ülésén abban állapodott meg, hogy a fotografus — iparos.

— **Gábor Áron szobra.** A magyar szabadságharc legendás alakjának, a híres székely ágyúhősnek szobrot emelnek Bereczken, Háromszék azon községében, a hol született. A honfiai kegyelet készséggel gyűjti a pénzt a szép célra. Egy ívet a szoborbizottság eljuttatott Barabás Béla orsz. képviselő kezéhez, a ki az összegyűjtött összeget a napokban küldi el rendeltetése helyére. Mielőtt azonban a gyűjtőívet

s a pénzt elküldené, még vár néhány napot, hátha a lelkes honfiak és honleányok minden külön kérés nélkül juttatnak néhány fillért Gábor Aron szobrára. A netaláni hazafias adományok Barabás Béla ügyvédi irodájába küldendők, a ki az egész gyűjtést egyszerre ohajtja Bereczkre, a szoborbizottsághoz elküldeni. Eddig ezen iven következők adakoztak: Barabás Béla 15 korona, Aradi első takarékpénztár 10 kor., Aradi ipar és népbank 10 kor., Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár 10 kor., Arad-megyei takarékpénztár 10 kor., Reicher Károly 2 korona, Neuman Testvérek 20 kor., Wallfisch Armin 2 kor., Szalay Béla dr. 2 kor., Szöllősy Jenő dr. 2 kor., Herich Tóth Lajos dr. 1 kor., Szarka Sándor dr. 1 kor., Ornstein Árpád 1 kor., Ribiczey Kálmán 1 kor., Aradi ereklyemuseum 5 kor., Lendvay Sándor 2 kor., Kristóry János 5 kor., „Összetartás” szabadműves páholy 50 kor., Barabás Julia 2 kor., Első aradi Kossuth asztaltársaság 5 kor., Pák Jenő 2 kor., Köpf János dr. ügyvédjelölt 3 kor., összesen 162 korona.

— **A király unokája Aradon.** Seefried Ottó báró és neje, királyunk unokája, szerda óta Petrisen tartózkodtak, hogy gróf Kinszkyvel birtokmegvétel tárgyában értekezzenek és a szerződést megkössék. Öt napig időztek az érdekes vendégek Petrisen és tegnap Aradon keresztül tovább utaztak. Az indóházban félórát időztek és innen Budapestre mentek.

— **A Lónyay-pár Griesben.** A Lónyay párt Griesbe való megérkezésükkor Erszike főhercegnő várta, akit édesanyja házassága óta ma látott először. Az üdvözlés megható volt. Anya és leánya perczekig szótlanul tartották egymást átölelve. Lónyay gróf Griesben nem szállt ki, hanem tovább utazott Brixen felé. Stefánia azonban két hétig marad együtt leányával Griesben.

— **Eljegyzés.** Pöhm János fiatal aradi kereskedő — a Pöhm és Gedeon vaskereskedő cég beltagja, tegnap tartotta eljegyzését Fritz János nagypergi földbirtokos leányával: Cze-
eziliával.

— **Tisztviselők fogyasztási szövetkezetének** április 29-ére összehívott évi rendes közgyűlése, miután a tagok a határozatképességhez szükséges számban meg nem jelentek, megtartható nem volt. A közgyűlés f. év május hó 6-án d. e. 11 órakor tekintet nélkül a megjelent tagok számára meg fog tartatni.

— **Nyolcz ember tűzhalála.** Miskolcra táviratozzák, hogy Szolyva fürdőn ma éjjel nagy tűzvész dühöngött. Az egyik leégett házban nyolcz ember, a kik a pusztító elem elől már nem tudtak menekülni, bennégett és őt pedig életveszélyesen megsebesült. A tűz keletkezésének okát még eddig nem sikerült ki-puhatolni.

— **Gazdasági egyesület és a kereskedelmi testület.** Az aradi kereskedelmi testület választmánya vasárnap tárgyalta Czigelbrier és Berta aradi kereskedő cég beadványát, a melyet az iránt nyújtott be, hogy az országban minden vármegye székhelyén a gazdasági egyletek mindenféle árucikknek beszerzését közvetítik és az az által a helybenlakó állami és községi adóterheket viselő kereskedőket érzékenyen károsítják annál inkább, mert maguk ezen egész üzletszerű foglalkozás után semmiféle adót nem fizetnek. Beható tanácskozás után Tedeschi Viktor elnök indítványára a választmány abban állapodott meg, hogy a kereskedelmi és iparkamarát átíratban megkeresi, miszerint a vidéki kereskedelmet megbénító és érzékenyen károsító fizelmeket hozza a kereskedelemügyi miniszter tudomására és azok ellen hathatós védelmet kéjen.

— **Lueger szoknyában.** Erdekes képes levelezőlap jelent meg Bécsben. Lueger polgármester volt rajta ábrázolva szoknyában, kezét tördelve. Lueger e miatt becsületsértés czimén pört indított s a bíróság, mint nekünk táviratozzák, ma Haller kereskedőt, a levelezőlapok forgalomba hozataláért 400, Brand kiadót pedig 200 korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Jegyzői vizsga a megyénél.** Az idei tavaszi jegyzői vizsgát az alispán a szabályrendelet értelmében május hó 16. és 17-re tűzte ki. Eddig négy vizsgázó jelentkezett.

— **Öngyilkos városi tanácsos.** Szenzációs öngyilkosság történt ma reggel Szabadkán. Lévay Simon nyugalmazott gazdasági tanácsnok ma reggel a szegedi vonat elé feküdt, a mely megölte. Lévay sok évig volt a Szabadkai Hirlap szerkesztője, melyben ádáz harcot vívott Mamuzsics ellen, amiért sok sajtópöre támadt. Ezek jól végződtek, de Lévay vagyoniilag tönkre ment, azért lett öngyilkossá.

— **Myolcz gyerek — kevés gyerek.** Hihetetlenül hangzik, de mégis úgy van: nyolcz gyerek — kevés gyerek. Ezt igazolta legalább a képviselőház folyosóján ma egy honatya a következő históriával. — Végrehajtó állásra pályázott a kerületéből valaki. A végrehajtó állás jövedelmes állás, ennél fogva protekció kell hozzá. A magyarnak pedig választott protektora a képviselő, a kit egyébert sem választanak mint épen, hogy protegálja a kerületét. A végrehajtó jelölt is a képviselőhöz folyamodott. Elpanaszolta, hogy nyolcz gyereke van, mind jó étvágyu, cipőszaggató, ruharontó gyerek, a kiknek eltartásához sok pénz kell, neki tehát az állás elnyerése életkérdés. A képviselő eljárt az igazságügyminiszternél, bészere a jelöltje érdekében, s meghatóan fejtette ki, hogy milyen sok gyerek — nyolcz gyerek. A miniszter jólelkűen bólingatott, s a képviselő azt hitte, hogy már rendben van minden.

— Igen, igen, a gyerekeket figyelembe kell venni. Ez méltányos. Hanem van már egy pályázó, annak tíz gyereke van, annak tehát nagyobb a kvalifikációja, kénytelen leszek azt kinevezni. Hanem talán máskor majd sor kerül a te jelöltedre is. Talán addig ő is több „érdemre” fog hivatkozhatni, vagy talán akkor a nyolczczal is első lesz.

... Szóval nyolcz gyerek kevés gyerek, ismételte a képviselő. A ki nem hiszi kérdezze meg Plósz Sándort.

— **A váradi püspöki helynök.** A román zsinati képviselők már tárgyalnak a váradi püspöki helynöki szék betöltésére nézve és az eddigi hangulat után ítélve Mangra Vazul nagy szótöbbséggel lesz a váradi helynök.

— **A nemzeti szövetség aradi fiókjának** ideiglenes ellenőrévé Grósz Miksát, az aradi ipar és népbank tisztviselőjét választották.

— **Elhamvadtt templomi drágaságok.** Nagy veszedelemben forgott az elmúlt héten a mokrini görög katolikus templom. Az egyházi szertartás közben meggyuladt az oltár és a tömördek templomi drágasággal együtt elégett. Husvét napját ünnepelte éppen Mokrin község görögkeleti vallású lakossága. A főoltárnál szent sirt állítottak fel, a melyhez egész napon át zarándokolt az ájtatos közönség. Alkonyat táján kiürült a templom és ekkor következett be a tűzveszedelem. A főoltáron szíjjelrobbant egy olajlámpa és ettől meggyuladt a szent sirt. Hatalmas lángnyelvek keletkeztek, amelyek félelmetes gyorsasággal terjedtek a templomban. Gyorsan elégett a szent sirt, elpusztult az oltár az egyházi szerelésekkel egyetemben s amikor a tüzet észrevették, lángban állott a templom belseje. A tüzet nagy fáradsággal tudták elfojtani. A kár szerencsére megtérül, mivel az elégett szerelések mind biztosítva voltak.

— **Kis halott.** Schwarcz Manó és neje szűk Singer Róza, legmélyebb fájdalommal tudatják egyetlen drága, forrón szeretett fiúknak Károlykának folyó hó 29-én reggel 6 órakor, életének 4-ik tavaszán, rövid, de kinos szenvedés után történt elhunytát. A megboldogult földi maradványai e hó 30-án délelőtt fél 11 órakor fognak az aradi izr. sirkert halottas házából örök nyugalomra helyeztetni.

— **A zálogházi kamatok leszállítása.** Ismeretes, hogy a zálogházi kamatok leszállítása ügyében Aradváros törvényhatósága felírt a miniszterhez. Farkas Abrahám zálogháztulajdonos ezt a határozatot most megfelebbezte.

— **Tolvajok a vasuti állomáson.** A soborsini csendőrség f. hó 26-án egy több tagból álló tolvajbandának jött nyomára, mely a soborsini vasuti állomáson bejövő teher-vonatokat dézsmálta meg, oly ügyesen, hogy a banda a hónapost november óta háborítlanul folytathatta. Ez idő óta észrevették, hogy a kereskedők által megrendelt áru nem érkezik meg rendeltési helyére s hogy az Radna, és Piski körzet vesz el, de hogy mely állomáson azt megállapítani az állomás főnökség nem tudta. Most azonban a tolvajokat Marie Ananie és több társa vinyesti lakosok személyében meg csapték. Igen nagy furfanggal loptak. Midőn jött a teher vonat a soborsini állomásba bejött s ott hosszabb ideig időzött addig megfigyelték az egyik bűntárs, hogy a kalauzok melyik oldalon szállnak le a vonatról. A tolvajok a másik oldalon a vagonajtóról levágták az ólmet, az ajtót csendesen kinyitották s a mit találtak elvitték, a Marosparton elásták, időközönként pedig haza szállították. A csendőrség még mindennap talál hol egyik hol más bűntársnak lopott tárgyakat. A banda tagjai valószínűleg nagy számúak voltak a vasutnál, mert a helyi viszonyokat jól ismerték. Az is kiderült, hogy Marie Ananie egyszer a soborsini állomáson megálló tehervonat az állomásból kiindulva a nyílt pályán kezdte kidobálni a tárgyakat, a társai pedig a vonat után mentek s a ledobott portokat összeszedték és haza vitték. A nyomozás még folyik.

— **Uj rendőrségédítiszt.** A főispán, mint értesülünk, ma nevezte ki hat pályázó közül az új rendőrségédítisztet, Bedő Károly végzettségű hallgató személyében.

— **Női bölcsészettudor.** Vart heim grófnőt mint egy távirat jelenti, ma Bécsben a bölcsészettudorává avatták. Ez az első eset, hogy Bécsben női bölcsészettudor lett.

— **Holttest láb és kéz nélkül.** Tegnap Zárán egy kis gyermekholttestet találtak. A holttestnek keze és lábai nincsenek, valószínűleg kőbor ebek rágták le a mezőn, hol a holttestet megtalálták. Hogy kinek a gyermeke az illető s halálát mi okozta, még nem sikerült megállapítani.

— **Lóversenyek Mezőhegyesen.** A mezőhegyesi-ménés fiatal lovainak kipróbálási versenyét, ez idén május hónap második felében tartják meg. A verseny napját még nem állapították meg, mert D'Orsay gróf ménesparancsnok, és Losonczy Mihály miniszteri tanácsos évi rendes csikó és ménvásárlási körutakat csak május 15-én fejezik be. A fiatal lovak idomítását, melyek közül ez évben 68 kerül versenyre, Hajnyi Artur hadnagy vezetése mellett végzik.

— **Lopás a községházán.** Borsán Péter kurticsi gazda eladta a lovait Martin János kupecznek, s bementek együtt a községházára, hogy a járlatokat átírassák. Borsán a járlatokat elővéve, 220 koronát s irományokat tartalmazó tárczáját egy üres asztalra tette s mikor dolgát elvégezte, elment anélkül, hogy azt magához vette volna. Később, mikor pénzt akart elővenni, rájött, hogy tárczáját a községházán hagyta. Visszament tehát, de a tárczájának meg a pénznek is már csak hült helyét találta. A tolvaj kézrekerítése iránt megindították a nyomozatot.

— **Tettenért csaló.** Goldstein Mór budapesti lakatos e hó 6-án szabadult ki a fegyházából, a melynek már ismételtelen volt lakója és a melyben már összesen 12 esztendőt töltött. Az utcán járt-kelt foglalkozás nélkül és e közben észrevette, hogy a közuti vaspálya társaság zugligeti remise-éből vasuti talpfákat és síneket szállítanak a soroksári-uti kocsiszinbe. Goldstein szóba állott a kocsisokkal és a beszélgetés közben a szállító megbízottjának mondva magát, a

rakományokat a Kelenföldre vitette, a hol egy üres telekre letétette. Rögtön el is akarta adni 500 forintért egy kereskedőnek, a kinek azonban gyanus volt a dolog és jelentést tett a rendőrségnek, a mely Goldsteint letartóztatta. A nyomozás befejezése után átadták a vizsgálóbíróknak.

— **Pisztolypárbaj.** Braun Sándor, a Budapesti Napló szerkesztője és Saskei József fiatal poéta tegnap délután a haraszti határban pisztolypárbajt vívtak. A párbajt Thuri Zoltán vezette. Sebesülés nem történt.

— **Meggyikolt nábob.** Giládról (Temes m.) táviratozzák, hogy Berebán János dúsgazdag földbirtokos ma éjjel az utcán lelőtték. A golyó jól talált, az orvtámadás áldozata rögtön kimúlt. Az esetről táviratilag értesített törvényszék utasítására dr. Szigeti Henrik törvényszéki orvos Giládra utazott, hogy Mayer György csákovai aljárásbíró jelenlétében a bonczolást megéjtse. Berebán János több ezer hold szántóföld birtokosa volt és általában a „giládi nábob”-nak nevezték. Az ismeretlen tettes kinyomozása iránt az eljárás folyamatban van.

— **Ismét felfüggesztés.** Cseresnyés János makói helyettes polgármester a múlt hó folyamán vizsgálatot tartott a városi szegényménházban és ott Pallagi János szegényménházi gondnok részéről több szabálytalanságot tapasztalt. A gondnokot felfüggesztette állásától. Pallagi János a héten beadta a városi tanácshoz lemondását, mit a tanács tegnapi ülésében el is fogadott.

— **Viharáguk a gyoroki szőlőkben.** Gyorok hegyközségének tegnap délelőtti gyűlése volt Sármezey Akos hegykapitány elnöke alatt, melyen hosszabb vita fejlődött ki a viharáguk beszerzése végett. A hegyközség végre egyhangulag elhatározta, hogy nem fog ugyan belépni a szövetségbe, de mindazonáltal a szükséges viharágukat a saját költségükön beszerzik már a legközelebbi napokban.

— **Rendőrök és katonák harcza.** Véres küzdelem színhelye volt tegnap éjjel Budapesten a Schneller Gyula István-ut 39. számú vendéglője. Katonák mulattak ott és egyikük, egy a Ludovika-akadémiából való közhonvéd, annyira lerészegedett, hogy az 1219., 1882. és 1297. számú rendőrök ki akarták vezetni. Az állásbaitársnak pártját fogta Böcsödi András biai születésű 24 éves köztűzér, a ki négy tűzérrel megtámadta az intézkedő rendőröket. A katonák oldalfegyverüket kirántva rohantak a rendőrökre, a kik erre szintén kardot rántottak. Az elkeseredett küzdelemnek az lett a vége, hogy Böcsödi András több sebből vérezve a helyszínen maradt, míg a többiek elmenekültek. Böcsödi átadták a katonai őrzésnek.

— **Halálra ítélte önmagát.** A lopások és betörések vádjának egész tömege terhelte Kádár István napszámost. Ismerik a nevét a fővárosban éppúgy, mint a vidéken. Dolgot adott a budapesti, aradi, orsovai, pancsovai, szegedi és temesvári büntető hatóságoknak egyaránt. Legutóbb a temesvári kir. törvényszék fogházának volt a lakója hét rendbeli lopás vádjá alatt, de a vizsgálat befejeztével szabadlábra engedték. Persze, a mikor a végtárgyalásra került volna a sor, a vádlott ovatosan elkerülte a törvényszéki épületet. Keresték, köröztették is, de nem akadtak rá. Végre két nap előtt értesült a rendőrség, hogy a jó madár a közeli Medves községben tartózkodik. Rögtön odaindított egy őrzésűt, de a madár akkorára már kirepült. Ma aztán a városban akadtak rá, de — halva. A Mehalából korán reggel hazatérő Eichler Ferencz józsefvárosi mészáros 5 óra tájban az Erzsébet-gőzmalom közelében egy alacsony akácfa egyik ágán egy zsinegen lógó emberi testet pillantott meg. Felfedezéséről jelentést tett a józsefvárosi kapitányságnak, mire Györfő Jenő rendőrkapitány dr. Frank orvossal azonnal megjelent a helyszínen. A vadonutaj zsinéget levágták és megállapították, hogy az öngyilkosság ma hajnalban 3—4 óra között történt. Az akasztott emberben felismerték Kádár Istvánt, a hirhadt és keresett betörőt. Megelőz-

te az igazságszolgáltatást és önkézevel vetett véget 34 éves életének, a mely csak a mások kárára szolgált. Holttestét kivitték a józsefvárosi temető halottas kamarájába. Az esetről értesítették feleségét, ki a Józsefvárosban már évek óta külön válva él rossz utra tévedt férjétől.

— **Perditák szerelme.** Rabina Mari 25 éves és Fléner Róza 28 éves rendőri felügyelet alatt álló leányok, akik mindketten Budapesten a hársfa-utca 4. számú házban laknak, ma reggel kölcsönös szerelemfűtéstől összezőrdültek. A porlekedés hevében Rabina Mari fölkapott egy vizes üveget és vetélytársnője arcába vágta. Az ütés oly erős volt, hogy az üveg darabokra törött és a cserepek Fléner Róza arcát összevagdalták. A mentők vitték a Rökuskórházba. A harcziás perditá ellen a rendőrség megindította az eljárást.

— **Kinevezések a városnál.** A polgármester Turóczy Elek fodrászt másodosztályú vámszedővé Fauver Pétert a kereskedelmi akadémia szolgádjává nevezte ki.

— **Vesztett ebmarás.** Nitricsán Koszta földész 7 éves fiát ma a kosár-utczában egy kutyá megmarta. Az óvár-téren pedig Ganeán Gyulát harapta meg egy eb. Az előbbi esett veszedelmesebb, mert a megejtett állatorvosi vizsgálat konstatálta, hogy az állat veszett. Az óvár-téri kutyát most vizsgálják meg.

— **Szivesen veszi az ajándékot** bárki Porter Vilmos koronás áruházban Aradon, a Központi szálloda épületében: „Spezialista a maga nemében a koronás áruház, mert az ajándékvásárló közönség igényeihez, izléséhez simul és állandóan olyan változatos újdonságokkal teli raktárt tart fenn, hogy nincs várákozás, melynek megfelelni ne tudna. Hogy az árak mennyire jutányosak — az közismeretes dolog.

— **T. üzletfeleink szives tudomására** hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

A kereskedelmi- és iparkamara ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 30.

Sok érdekes dologról tárgyaltak ma az aradi kereskedelmi és iparkamara teljes ülésén, mely Kristyóry János elnöke alatt folyt le. Az ülésről, melyen szép számban voltak jelen a kamarai tagok, tudósításunk a következő:

Kristyóry János elnök megnyitva az ülést, a jegyzőkönyv hitelesítésére Tedeschi Viktor, Neuman Adolf és Glück Károly beltagokat kéri fel.

Ezután felolvassa Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszter köszönő levelét, melyet a hazai ipar érdekében kifejtett működéséért a kamarától vett üdvözlő viszonzásául küldött. Majd bemutatja az elnök a szegedi országos mezőgazdasági kiállítás első aranyérmét, melyet a kamara a háziipar terén kifejtett működéséért kapott. A kiválóan szép, négyzetes alakú, s plüss-keretbe foglalt érem felírása ez:

A gazdasági egyesületek országos szövetsége.

Szeged, 1899.

Aradi kereskedelmi és iparkamarának.

— Házi ipar pártolásáért. —

Bejelenti az elnök, hogy a postacsomagok kézbesítője ezután változatlanul egy személy lesz s így a sok zavar megszűnik. Tudomásul vétetik a kereskedelmi miniszter leirata, melyet a köztörvényhatóságokhoz intézett a helyi ipar előnyben részesítése ügyében, továbbá ugyan-csak a kereskedelmi miniszter leirata a nem képesített iparosokról. Tudomásul szolgál, hogy a város közgyűlése pártolól fogadta a kamarának a szeszkontingens-ügyében hozott

feliratát. Felolvassa az elnök Bilinszky Leonak, az osztrák-magyar bank új kormányzójának levelét, melyben tudatja, hogy ezen állását elfoglalta. Salacz Gyula polgármester levele kerül sorra, melyben köszönetet mond az üdvözlésért, melyben a kamara jubileuma alkalmával részesítette.

Következtek a tárgyalásra kitűzött ügyek, melyeket Marschall Lajos dr. titkár terjesztett elő.

A kereskedelemügyi miniszter leküldte véleményezés végett a kereskedelemben előforduló tisztességtelen eljárások megakadályozása tárgyában készített tervezetet. A kamara ezt közölte minden taggal, továbbá az ipartestületekkel, hogy mondják el nézeteiket, válasz azonban, az ügy nagy fontossága daczára, igen gyéren érkezett. Azok, kik válaszoltak, általánosságban elfogadják a tervezetet, melyet a kamara közös bizottsága is magáévá tesz azal a kiegészítéssel, hogy büntetessék meg az áru nem valódi megjelölése; továbbá, tétessék oly intézkedés, hogy a feljelentések alkalmával, a feljelentés alapossága a vizsgálat részéről kérdeztessék meg az illető kamarától s ha ez azt alaptalannak mondja, a további vizsgálatnak ne legyen helye.

A kamara ebben az értelemben határoz. Az elnök pedig köszönetet mond azoknak, kik az ügy iránt érdeklődtek, de fájjalja az általános lanyhaságot, mely e nagyfontosságú kérdéssel szemben megnyilatkozik.

A kereskedelemügyi miniszter leirt a kereskedelmi ügyleteknek törvényhozási szabályozása tárgyában adandó véleményért is. Itt az ügynököknek iparendelő váltási kötelezettségéről, az ügynöki név használatáról, s az ügynöki működés meghatározásáról, s arról van szó, hogy mikor tekinthető valamely ügynöki működés befejezettnek. Ez a kérdés szorosan összefügg az ipari és kereskedelmi törvény revíziójával s ezért a kamara a részletekre nem tért át, de a tervezetet helyesnek tartja s mindenekelőtt, ami az ügynöki iparendelő váltásra tartozik.

A mesterséges ásványvizek forgalomba hozatalát teljesen eltöltő fürdő törvényjavaslatra is véleményt kér a miniszter. A kamara közös bizottsága Wechsler Edének adta ki véleményezés végett az ügyet. Wechsler üdvösnek tartja a törvényt s a kamara is ilyen véleményt mond.

Hosszabban foglalkoztak az iparhatósági megbízottak ügyével, miután a miniszter erre nézve is véleményt kér. A kamara nézete szerint az intézmény 16 évi fennállása óta nem ment át az életbe. Nincs iránta érdeklődés, a megbízottul való megválasztást legnagyobb részt tehernek tartják. Az iparhatósági megbízottak dolgát át kellene ruházni részben a kamarákra, részben pedig az ipartestületekre, iparfelügyelőkre s a végeladásoknál szokásos szerepet pedig a hatóságra.

A foszforos, vagy kénes gyufák gyártása ügyében az a kamara véleménye, hogy az iparegészségügyi és tűzbiztonsági szempontokra való tekintettel, ez beszüntetendő, de ennek ellenében ebből a hazai gyufagyártásra származó visszahatást állami pártfogással kell enyhíteni.

A kereskedelmi üzlet átruházásáról szóló törvényjavaslat tervezetét helyesnek tartja a kamara a hitelezők kijátszásának meggátolására s a törvény szigorú végrehajtását óhajlja. Az elévülésre nézve Bing Vilmos hozzászólása után, a két évet állapítják meg.

Az országos iparegységület ártírt a hazai iparpártolás ügyében, mihez a kamara elvben hozzájárul, de a sikerre nézve kívátosnak tartja, ha a titkárok legközelebbi értekezletét bevárják.

Több kültag a teljes ülésnek a délelőtti órákra való áttételét kéri, mit a kamara Lelek, Topcsi és Garlathy kültagok hozzászólása után, az aradi beltágok délelőtti elfoglaltságára való tekintettel nem adhat meg.

Wechsler József beltág javaslatát a tőkekamat adó helytelen kivetésével kapcsolatos visszaélések meggátolásáról egyhangu helyesléssel fogadták.

Néhány kisebb jelentőségű ügy elintézése után véget ért az ülés, melyen jelen voltak:

Kristyóry János elnök, Eles Armin és Nikolits Péter alelnökök, Marschall Lajos dr. és Edvi-Ilés László titkárok, Bing Vilmos, Tedeschi Viktor, Funkestein József, Gebhart Istvan, Kneffel Lajos, Kohn

S. N., Magyar Ferencz, Wechsler József, Glück Károly, Neuman Adolf, Reinhart Gyula, Schór Albert, Steigerwald Alajos, Rozmanith Albert beltagok, Gerlathy János és Harsányi Márton (Pécska), Lélek István és Topcsi László (Makó) kültagok, Deutsch Bernát levelező tag.

MULATSÁGOK.

(=) **Az első majális** A II. kerületi jótékonycélú fillér asztaltársaság május hó 6-án két jöhrnevű zenekar közreműködése mellett a „csalái nagyerdőben” jótékonycélú majalist rendez. Belépti-díj: Személyjegy 80 fillér, családjegy 1 korona 40 fillér. Táncz kezdete délután 2 órakor. A tiszta jövedelem a szegény és árva iskolás gyermekek felruházására fordítottatik. Kepvezőtlen idő esetén a majális május hó 20-án tartatik meg.

(=) **A főgimnázium majálisa**, mint értesülünk, május 16-án lesz. Délelőtt a Csálában, délután pedig a városligetben tartják meg a diákok mulatságukat.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

Cziroktermelés nagyban.

— Uj szövetezket Csanádmegyében. —

Tudvalevő, hogy utóbbi időben a czirok az alföldi gazdaközönség egy részének számottevő, jelentékeny hasznót hozó termelvényévé lett. Termelése sok helyen jobban kifizette magát, mint a dohányé. Nem egy kiscgazda produkált 1100 □-öles holdterméséből 160—200 korona tiszta hasznót. Kezdetben különösen a mag beszedése vett igénybe nagyobb munkaidőt; utóbb azonban egyszerű mesteremberek primitív gépezetet készítettek, melylyel 5—6 óra alatt 15—20 g. czirokmag is létesülhet anélkül, hogy a czirokfej legkevésbé is megrongálódna. Ez nagyon megkönnyítette a cziroktermeléssel járó munkálatokat, s az eddig legnagyobb gondot okozó munkát ugyszólván játékká tette.

A kiscgazdák és kisbirtokok fel is karolták a cziroktermelést. A szép haszonra való kilátás kivül serkentette erre őket különösen az, hogy a gyárosoktól a cziroktermésre a téli hónapokban, mikor legnagyobb a szükség, holdankint 20—24 korona előleget kaptak.

Ezért szerződésileg kötelezték magukat, hogy összes termelvényüket csak az illető gyárosnak adják el, métermázsánként előre megállapított 18—20 koronáért. A kiscgazda így is jól jött ki a termeléssel; de ha termelvényét szabadon adhatta volna el, jövedelmét holdankint minimum 60—80 koronával fokozhatta volna.

Hogy a kiscgazda, termelvénye után minél nagyobb hasznót huzhasson, arra nézve igen dicséretes, követésre méltó mozgalom indult meg egy csanádmegyei telepes községben, *Kunágótán*, melynek határában jelenleg mintegy 5—600 hold cziroktermészetek. Itt Kun László és Fülöp Sándor, tanügyi körökben előnyösen ismert tanítók kezdeményezésére *cziroktermény feldolgozó és értékesítő szövetezketet* alakítanak. A termelvényt a termelők háziiparszerűleg maguk dolgozzák és dolgoztatják fel s készítményeiket közösen értékesítik. Nem is szólva az így elérhető, nagyobb haszonra való kilátástól, maga az a körülmény, hogy a szegény munkásnép a téli hónapokban foglalkozást talál, s biztosítva lesz keresete: szociális tekintetben kétségbevonhatatlan biznysága az eszme életrevalóságának. Az ügyet Babó Lajos országgyűlési képviselő, ki kerületének minden közérdekű ügye iránt a legmelegebb érdeklődést tanúsítja, a földm. miniszter anyagi és erkölcsi támogatásába ajánlotta, s remélhetőleg a dolog iránt ott a legnagyobb jóindulattal fognak viseltetni. A mozgalmat erkölcsi támogatásban részesíti a Csanádm. Gazdasági Egylet is, melynek részéről Hász Antal alelnök és Tókey Jenő titkár, az e tárgyban tartandó értekezletre Kunágótára érkeznek.

— **Fizetésektelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségeket jelenti: Grünhut József, *Eszék*. — Schaub Öndön, *Mohács*. — Kosztka Lajos *Szabadka*. — Reisz és Kaufmann ruhakereskedők *Budapest*. — Spiegel Gotthard, *Budapest*. — Meduna Anna, *Churin*. — Gerstgrasser Máttyás, *Insbruck*.

REGENY-CsARNOK.

A kegyelmes úr unokahúga.

Írta: Groller Balduin.

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Radó Izsó.

[2]

(Folytatás.)

II.

Az állatoktól gyakran kell óvakodnunk, az asszonyi állattól — minduntalan!

Ezt gondolta Arnold is, midőn ez ostoba csiny nyitja után tapogatózott, „szalatt rejlik valami!”

Arnoldnak teljesen igaza volt. De vajjon, mi volt az a valami?

Dr. Bruckner Frigyes — kit barátai mindig Fridolinak szólítottak — tanulmányait a városi közkórházban befejezve, e fölötti örömeiben nyolcz napi szabadságidőt engedélyezett magának. Nyár közepén volt, a nap tüzesen sütött le a kéklő égboltról, az idő igen kedvező, szóval vállalatát nem veszélyeztette semmi sem. E nyolcz napos szabadságidő alatt kizárólag a „Dolce far niente” elvének akart hódolni. Fridolin — mivel mi is barátai közé számítjuk magunkat, jogunk van ahhoz, hogy őt így nevezzük — elhatározta, hogy ezen időt Schweicz vadregényes tájain tölti el.

Elindult tehát egyes-egyedül. Megmászta az ódon vár fokát, személyes meggyőződést szerzett a közigsteini vár bevehetetlenségéről és tudományos érdeklődését kielégítendő, megtekintette a Pirna melletti elmebetegek gyógyintézetét is.

Tüzesen sütött le a nyári nap sugara a földre, s így Fridolinak nem igen akadhatott kedve messzire elbarangolni. Ledült tehát a pázsitos dombtetőre, melyet platánfák vettek körül, elegendő árnyékot nyújtva az eltikkadt embernek; belévetette magát a bársonysima fübe és feltekintett a ragyogo, felhőtlen égboltra. Éppen azon gondolkodott, hogy hol telepedjék le, hol kezdje meg orvosi gyakorlatát, a világ mely részében lehet ő igazi boldogságot. A főváros, csak úgy hemzseg az orvosoktól és neki aránylag ott egy is kevés az ösmérső. Kilátásai nem voltak csábítóak. Falura költöznek, vagy fürdőhelyen telepedjen meg? Mindkettő elegendő árny- és fényoldallal bírt. Ahogy így gondolataiban elmerülve feküdt, csodás és váratlan esemény történt. A bozót megzörrent, és a következő pillanatban lezuhant valami, melyről csak alaposabb vizsgálat után tünt ki, hogy az egy fiatal hölgy. Az ütés, mely Fridolint érte, legkevésbé sem volt gyönge, s így erthető, hogy hangja nem a legudvariasabb módon csendült meg midőn így szólt:

— Már bocsánat, kedves kisasszony, de engedje kijelentem, hogy az üdvözlés ily módját még nem volt szerencsém élvezni.

A fiatal hölgy ott feküdt mellette a füben, arczáról halálfélelem és kétségbeesés ritt le.

— Az istenért — kiáltá lélekszakadva a hölgy. — Bocsásson meg... óvjon meg a... ah! nem állom ki...!

Szemei lecsukódtak, feje erőtlően hanyatlott le, elájult. Fridolin felugrott, hogy a leány segítségére siessen. A helyzet idyllikus volna nem hozta ki sodrából Fridolint; ő most is csak orvosnak érezte magát. Pár pillanat elteltével a hölgy ismét eszméletre tért.

— Így kedves kisasszony — szólt Fridolin, ahogy a hölgy ismét reá vetette szép szemét. — Ígyék pár csöpp konyakot. Így, jól van! Most pedig helyezze magát teljes kényelembe.

— Köszönöm uram, már egész jól érzem magam.

— Kegyed még mindig félsz pillantással tekint reám kisasszony. Ne féljen tőlem, én orvos vagyok.

— Az elébb annyira megijedtem uram!

— Hála istennek — mondá Fridolin megnyugtatólag — üde arczszíne már visszatért. De mitől is ijedt meg olyannyira? Rablónak, vagy gyilkosnak tartott engem?

— Nem csupán ez volt ijedtségem oka, habár Ön is halálra rémitett, hanem ami azelőtt történt. Az borzasztó volt.

— Nyugodjék meg kisasszony — felelé

Fridolin nevetve — Schweiczban bátrabban kóborolhat az ember, mint az Abruzzókban. Itt nincsenek rablók. De engedje meg nagysád, hogy ezek után bemutassam magam: Dr. Bruckner Frigyes vagyok. Erős karom — biztosíthatom — minden veszélytől meg fogja óvni kegyedet. De úgy látszik, hogy hősiességem és legjobb szándékom: kegyedért meghalni — főlösegesnek látszik itt, mert fájdalom! a veszély nem közeledik.

— Nevem Walthers Ella — mondá a fiatal leány mintegy viszonzásul Fridolin bemutatkozására. Azután aggódó pillantással így folytatá: Igazán, uram, nem hall semmi neszt? Oly ijedelmet állottam ki az elébb. Nem is tudom, köszönetet mondjak-e előbb, vagy bocsánatát kérjem? Gondolataim egészen összekuszálódtak. Mindenekelőtt azonban mondja uram, igen — hol van nagynéném, mi történt vele? Merre van?

— Kegyednek nagynénje is van? Ugy azonnal felkeresem. — Fridolin kibujt a sűrű bozót mögül, felugrott a magaslatra és tekintetével befutotta az egész vidéket.

— Ella kisasszony! — kiáltá Fridolin — az egész vidéken nemcsak, hogy nagynénit nem, hanem egyetlen lelket sem látok.

Ella e szavak hallatára fel akart ugrani, de Fridolin, ki egy ugrással ismét nála termett — megakadályozta e szándékában.

(Folytatása következik.)

NAPIREND.

Május 1. Kedd. Róm. kath. naptár: Fülöp és Jakab. — Protestáns naptár: Fülöp és Jakab. — Görög-keleti naptár (április 18.): János szer. — A nap kél 4 óra 28 perczkor, nyugszik 6 óra 54 perczkor. — A hold kél 5 óra 51 perczkor, nyugszik 9 óra 44 perczkor.

Május 2. Szerda. Róm. kath. naptár: Zsigmond. — Protestáns naptár: Zsigmond. — Görög-keleti naptár (április 19.): Pafnuz. — A nap kél 4 óra 26 perczkor, nyugszik 6 óra 56 perczkor. — A hold kél 6 óra 46 perczkor, nyugszik 10 óra 38 perczkor.

IDEGENEK ARADON.

— Április 30. —

Fehér Kereszt szálloda. Ozv. Bodroghy Istvánné és leánya birtokos Budapest. — Csarnak Gyuláné szállodásnő Fogaras. — König Györgyné gyógyszerésznő Belényes. — Schwimmer Zsigmond utazó Budapest. — Stranzky Simon kereskedő Olmütz. — Dr. Rotariu Jenő ügyvéd Temesvár. — Dr. Argyelán György ügyvéd Temesvár. — Klein Armin utazó Bécs. — Kaufler M. utazó Bécs. — Peternichl Ferencz irodafőnök Bécs. — Velles Jakab utazó Budapest. — Balkányi Artur utazó Bécs. — Roman Kristond utazó Bécs. — Huszti János tisztartó Czepléd. — Dr. Schäfer Samu orvos és családja M.-Kovácsháza. — Nicoleanó György igazgató Bukarest. — Felm Gusztáv utazó Bécs. — Hirsch Fülöp utazó Budapest. — Dr. Hom Béla ügyvéd B.-Csaba. — Gróf Thoroczky Béla birtokos M.-Hunyad. — Zimmerman Károly gyáros, Strassburg. — Nyári Géza utazó Budapest. — Barkassy Kálmán birtokos Algyest. — Lovag Zetkovsky Gyula és neje birtokos Bécs. — Serber József bérlő Batonya. — Pauer Lajos utazó Budapest.

Vass szálloda. Madin György jegyző Silingya. — Bufta Miklós jegyző Kovaszincz. — Argyelán Gábor jegyző Kerek. — Knauer József jegyző Petris. — Goldis László főgimn. tanár Brassó. — Strausz Miksa magánhivatalnok Budapest. — Krausz Lajos utazó Budapest. — Popovits János ügyvéd Kisjenő. — Filip Sámor jegyző Eled. — Marksteiner Jakab utazó Budapest. — Diamant Miksa utazó Budapest. — Ettinger N. utazó Bécs. — Terher Miksa utazó Budapest. — Roth Emil utazó Bécs. — Müller Mór utazó Budapest. — Csobris János lelkész Gyulavarsánd. — Trailescu János esperes Kisjenő.

Központi szálloda. Dr. Rosinger Henrik ügyvéd Csege. — Dr. Kovács Jenő igazgató Mező-Telegd. — Ragány János városi főszámvevő N.-Várad. — Komlósy József városi tanácsnok N.-Várad. — Stempinczy Ferencz tart. hadnagy Beregszász. — Bartos Adorján birtokos Nagyvárad. — Brachfeld Géza kereskedő Budapest. — Bing Alfréd kereskedő Budapest. — Kosztai Mihály utazó Budapest. — Peck József utazó Bécs. — Glas Ignátz Neustadt. — Motorka Romulus lelkész Agris. — Jankovics Milán jogszigorló Nagybecskerek.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, Április 30.

Déltőzsde. Buzakinál gazdag, vételkedv élénk. Szilárd irányzat mellett 30,000 métermázsa került forgalomba, 5—10 fillérrel magasabb arakon. A többi gabonaművek közül tengeri emelkedő, árpa szilárd, rvsz magosabb, zab csendes.

Zárul 12 órakor:

Buza májusra	8.— 8.02
Buza októberre	8.17— 8.18
Rozs májusra	7.13— 7.14
Rozs októberre	7.13— 7.14
Zab májusra	5.06— 5.08
Zab októberre	5.38— 5.39
Tengeri májusra	5.65— 5.66
Tengeri júliusra	5.73— 5.74
Repce augusztusra	12.90—13.—

Zárul 4 órakor:

Buza májusra	7.95— 7.96
Buza októberre	8.13— 8.14
Rozs májusra	7.06— 7.10
Rozs októberre	7.09— 7.10
Zab májusra	5.07— 5.08
Zab októberre	5.39— 5.40
Tengeri májusra	5.63— 5.64
Tengeri júliusra	5.72— 5.73
Repce augusztusra	12.80—12.90

Zárul 4 órakor:

Osztrák hitelrészvény	734.20
Magyar hitelrészvény	738.75
Leszámitolóbank részvény	495.—
Rima-Murányi vasmű részvény	619.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	642.50
Közut vasút	645.—
Városi villamos vasút részvény	335.—

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi május hó 1-től.)

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Szm. sz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Szm. sz. tv. délután 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 8.48
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. a. 10.50
Soborsinig délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Radnái este 6.35	Személyvonat este 8.57
Gyorsvonat este 7.18	Gyorsvonat délelőtt 8.08
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 6.45	Személyvonat reggel 8.53
Személyvonat délután 4.25	Vegyesvonat este 6.50
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borosbesről svz reg 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borosbesig svz. du. 5.20	Személyvonat este 7.—

NYILTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Mélyen megilletődve a sors csapása által, mely a szeretett férj és felejthetetlen jó apa, nagypapa és rokonnak

BUDAY JÓZSEF,

városi vámszedőnek

elhunyta által bennünket ért, szívünk mélyéből mondunk köszönetet az aradi önk. tüzoltó egyesületnek, valamint mindazon ismerősöknek, jóbarátoknak, kik részvényt nyilatkozásukkal, a ravatalra helyezett koszorúkkal, és a végtisztességnél személyes megjelenésükkel mély fájdalomukat enyhíteni igyekeztek.

Arad, 1900. április 30-án.

A gyászoló család.

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelőséget a szerk!

Vörös Vidor,

ügyvéd.

1618

Lakását és irodáját

május hó 1-től

Batthyány-utca 32a. szám alá helyezte át.

A Polgári Takarékpénztár ügye.

Az „Aradi Közlöny“ f. évi 96. számában, mint első, utána pedig az Arad és Vidéke 97. számában hozzák köztudomásra feljelentésünket, a felszámolás alatt álló Aradi Polgári Takarékpénztár igazgatósága, nevezetesen pedig Pless Mór volt vezérigazgatója ellen.

Az Arad és Vidéke napilap eljárásunkat erősen ostromozza, azt könnyelmű elhatározásnak s reánk részvényesekre károsnak tünteti fel. Tettünket sem nem okos, sem nem helyesnek, sem nem nemesnek minősíti, azt hiszi, hogy az csakis gyűlölet és oktalan bosszu műve lehet?! Állításunk valóságát pedig megcáfolni igyekszik.

A feljelentést alulírott és 12 részvényes társaim 479 részvény képviselőiben adtuk be s így a megrovás első sorban is ellenem van irányítva.

En ezen megrovásokra válaszolni nem akartam, nem pedig azért, mert az ostromozások reám azon benyomást tettek, hogy azok írója alig lehet részvényes, mert mint olyan, ki is a rendíthetetlen bizalmában annyira csalatkozott, jogtalanul jelentékeny veszteségben részesült, úgy nem irhat. Erzésemet pedig holt betűk úgy sem értették volna meg vele.

Az Aradi Közlöny vasárnapi számában azonban egy részvényes aláírással „Bosszuállók“ felirattal egy közlemény jelent meg ellenünk, mely arra indított, hogy rajtunk kívül még több száz részvényessel ösmertessem meg az indító okot és álláspontomat nagyjában, ne hogy az eddigi közlemények behatása alatt egyoldalul bíráljanak.

Az Arad és Vidéke cikkírója előtt, többek között, kétszeresen fölfoghatatlan dolog, miért tesszük most, másfélév után, azon följelentést, mely városunk piacának okoz súlyos kárt, sőt országos pénzügyi érdekeket is sért. Holott első felindulásunkban indokoltabb lett volna az.

Midőn a súlyos csapás mintegy másfélév előtt köztudomású lett, érthető felháborodást keltett, az értekezletek egymást követték, tanakodtak és azon megállapodásra jutottak a károsultak, hogy az erélyes föllépés csődöt von maga után. Kimélettel voltunk tehát részvényesek azon mintegy ötezer váltóadásra, kiknek nagy része, csőd esetén, koldus botra jutott volna, kimélettel voltunk a betevőkre s nem kevésbé a város 185,000 frt árvapénz betéjére s türelemmel vártuk a jövőt.

Később a reaktiválás eszméjével is foglalkoztunk, sajnos, igen kevesen, mintegy 15—20 részvényes vett részt tanácskozásunkban. Ezen akció is hajótörést szenvedett, sőt ami a legszébb a dologban, az, hogy a felszámoló-bizottság egyik tagja szemrehányásokkal illetett, mert, mint mondá: „ezen mozgalmunk a jelzálogpapirok értékét felszoktatta s az agóniában levő intézet azon papirokat annak következtében csakis mintegy 8000 frttal drágábban vásárolhatta vissza“. Azt láttam tehát, hogy a felszámoló-bizottság a jelzálogpapiroknak alacsony árforlyamat előnyösnek találja.

Most pedig azt mondom, hogy azon adós, ki másfélév alatt, ilyen körülmények között, tartozását ki nem fizette, vagy valahogyan nem rendezte, az vagy nem tud, vagy nem akar fizetni, az inkább megszökik, mint ahogy megszökött Kocsóháton is sok becsapott, szegény földműves. Az idő is mulik s ma már az utolsó rendes közgyűlés óta 2¹/₂ év mult el, még csak rövid 9 hó és azok, kiknek a törvény szerint az idegen vagyont a jó apa gondosságával kellett volna kezelniök, nem pedig könnyelműen, azok az igazságszolgáltatás svjtó keze előtt szépen kibujtak volna. Nézzük csak a btk. 106. §-át, a bűnvádi feljelentési jog 3 év letelte után elévül.

Van bennem, is tisztelt ostromozó urak, érzék a jó iránt és ezen lépésre, mely, mint már

előre látható volt, ellenségeket fog nekem szerezni, nem könnyen határoz'am el magamat. Nézzük azon sok szegény részvényest, kik egész életükön által véres verejtékekkel összekapartott vagyonukat helyezték el ily papiroknak, maguknak agg korukra életjáradékot biztosítandó, most az éhségnek, nélkülözésnek vannak kitéve, könyörödmányokra szorulnak, nem-e fognak azok a sors ezen csapásába könnyebben belenyugodni, ha tudni fogják, hogy azok, kik keservesen szerzett vagyonukból fényt és pompát üznek, a megtorlás elől nem menekülhettek.

Menjünk tovább. Az Arad és Vidéke, ugyszintén a vasárnapi Aradi Közlöny a „Bosszuállók“ cikk írója is feljelentésünk adatait, mint valótlankat mondják. Habár én előzetes ítéletre magamnak nem formálok jogot, kérdem mégis, miért hunyászokodott meg az igazgatóság azon sok éles és erélyes hírlapi támadásokkal szemben? Voltak kijejezések, mint: „csalárd pénzmanipuláció“, „félmilliót meghaladó sikkasztás“, némely lap azzal is gyanúsított, hogy a pártpolitika is sok pénzünkbe került. Olvassuk a Temesvarer Zeitung 96. számának pénteki „Betragene Kolonisten“ cikkét! Miért nem indítottak sajtópört a megtámadók ellen?

Miből és miért adtak 120,000 frtot oly kikötéssel a felszámoló-bizottságnak, hogy ők azt a részvénytőke után kapiják csak vissza és miért adott két idegen, kívül álló ember is egy részt a 120,000 forinthez?

Hogy mehet egy virágzásban levő intézet, melynek forgalma évről-évre nagyobodott, mely még 1898. évi február havában fényes osztalékot (10%) fizetett. három hóval később tönkre? Történt e 3 hó alatt egy előre nem látott esemény? Történt-e világ csoda?

Tessék tisztelt cikkíró urak az utolsó évi jelentést (mely 1898. február hóban látott napvilágot) kézbe venni és megnézni mily imponálóan van ott kitüntetve az igazgatóság és felügyelő-bizottság ingatlan vagyona. Ház tulajdonosok voltak mind, egyesek földbirtokosok stb. s egy végnélküli czim. Nézzük meg ma a telekkönyvet! Hisz az igazgatók vagyonuktól még mindig sietve szabadulnak, mintegy 6 hét óta két ily eset is fordult elő. Tudom önök is összecsapják kezeiket ezek után.

Az Arad és Vidéke t. cikkírója szerint csak akkor vagyunk okosak és nemesek, ha vagyonunkat szó nélkül hagyjuk pusztulni. Ma egyes de csakis egyes részvények 25 frtert eladhatók, ki tudja ezen áron is ki veszi? — Hát majdnem 25 frt osztalék járt volna nekünk 2 év alatt, nem pedig enynyi végkielégítés.

Hová lett az igazgatók egy része? hisz illő lett volna, hogy míg e piszkos ügy rendeződik, mind itt lett volna!

No de én bátorkodom azt is kétségbe vonni, hogy a részvények nagy része az igazgatók birtokában volt. Ha csak azóta nem vettek 20—25 frtjával?

Ítéljenek Önök, tisztelt uraim, a mint akarnak, de vagyonunkat ilyen csufosan megtorlás nélkül pusztulni nem hagyjuk. Bűnhődjék ki okot szolgált reá! Irjanak Önök tovább is, a mit akarnak, de mi zavartalanul fogjuk keresztelni jogunkat azon épületben melynek homlokzatán e felírás látható Az „Igazságnak.“

Mielőtt ez ügyben a hírlapok útján végzavamat mondanám, nem mulaszthatom el azon kijelentést tenni, miszerint nem az a czélunk, hogy az ügy sima lebonyolítását megzavarjuk, hanem egész külön állóan akarjuk az igazgatóságot felelősségre vonni, ami abszolute nem zavarhatja a felszámoló bizottság működését.

Kelt Aradon, 1900. május hó 1-én.

Dengl Lajos.

Dr. Nagy Sándor
 ügyvédi irodáját
 József főherceg-ut 4-ik szám alá
 (Andrényi-ház, földszint)
 helyezte át.

Cs. és kir. udvari butorgyáros.

Cs. és kir. udvari butorgyáros.

LENGYEL LŐRINCZ

ARAD, Andrassy-tér 9. szám.

Folyton készletben tart nagy választékban, kizárólagosan saját műtermében készült — kárpitos és asztalos butorokat — a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivittelig.

Minden modern stylumban és anyagban. Mintakönyvekkel és tervezetekkel kívánatra díjtalanul és bérmentve szolgál

LENGYEL LŐRINCZ

cs. és kir. udvari butorgyáros — ARAD, Andrassy-tér 9. — (Volt casino-épület.)

Árverési hirdetményi kivonat.

A világi kir. bíróság, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Czégka Zdenkó ügyvéd, világi ügyvéd világi lakos és Hász Annát ujaradi lakos végrehajthatóknak — özv. Weber Vendelné, Weber Antal, Weber János, Weber Julia férj. Eberwein Mártonné, Brenner Magdolna férj. Ditrich Antalné pankotai, Weber Leó gyoroki és Brenner András világi lakosok végrehajtást szenvedők elleni 50 frt 80 kr. tőkekövetelés és 3000 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a világi kir. járásbíróság területén lévő Aradmegyében fekvő, a világi kir. járásbíróság területén lévő, Aradmegyében fekvő, a pankotai 278. sz. tkvben az A. I. 10. sor 265. hr. sz. a. felvett 313. órára hárzából, továbbá a pankotai 713. sz. tkvben az A + 3. sor 1956. hr. sz. a. felvett szőlőnek Weber Vendelt illető felerész hányadára 72 korban, továbbá a pankotai 1638. A + 1. sor 1318. hrsza. a. felvett a pankotai kertnek Weber Vendelt illető felerész hányadára 168 korban, továbbá ugyanazon számú tkvben az A + 2. sor 1964. hr. sz. a. felvett 124 frt 40 kr. szőlő dézsmaváltással terhelt szőlőnek Weber Vendelt illető felerész hányadára 624 koronában, továbbá a pankotai 1639. számú tkvben az A. I. 1. sor 832/a. hrsz. a. felvett szántóföldre 560 korban és végre a pankotai 1641. sz. tkvben az A. I. 1. sor 832/c. hrsz. a. felvett szántóföldnek Weber Vendelt illető felerész hányadára 560 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban Brenner János lakhatási szolgalm. jogának és özv. Weber Vendelné szül. Hász Anna özvegyi szolgalmi jogának nem érintésével az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan hányadok és ingatlanság az 1900. évi május hó 5 napján d. e. 10 órakor Pankota községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 52 kor. 40 fill., 7 kor. 20 fill. 16 kor. 80 fill. 6 kor. 24 fill., 56 kor. és 56 koronát készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az

1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Világoson, 1900. évi febr. hó 6. napján.

A világi kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság.

1617

Aknay,
kir. járábíró.

Kiadó

nyári lakás

Baraczkán

3 percnyire az állomástól.

4 szoba teljes kényelemmel berendezve, kellő mellékhelyiségekkel.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Magy. kir. államv. üzletv. Debreczenben.

6634—1900 szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak alulírott üzletvezetősége pályázat útján biztosítani kívánja 1900. július 1-től három egymás után következő évre azon egyenruhákat, a melyeket hivatalnokai szolgálat közben viselni tartoznak.

Az ajánlatok 1900 évi június hó 10-ig, a bánatpénzek az ezt megelőző nap déli 12 órájáig küldendők be alulírott üzletvezetőséghez.

A pályázatra vonatkozó részletes szállítási feltételek az üzletvezető cég anyag és leltár beszerzési ügyosztályában megtekinthetők, vagy posta útján megrendelhetők, postán való szállítás esetére a 20 fillér posta költség beküldendő.

Debreczen, 1900. április hó 6.

Magyar királyi államvasutak
üzletvezetősége Debreczenben.

Utányomás nem díjazatik.

A női szépség emelésére, tökéletesítésére a fenn-tartására a legkifűnőbb, teljesen ártalmatlan, vegyíztta és zsírmentes készítmény a . . . . .

Margit-Crème.

Rövid idő alatt szüntet szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtkát (mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üdöbajos arczszint kölcsönöz.

Hamiltásoktól óvakodjunk. Vannak értéktelen utánzatok és hamiltások, melyek a lehetőségig hasonló alakban, kiállításban és árban kerülnek forgalomba, sőt a használati utasítás és hirdetési szöveg is az enyémnek másolata. Az ilyen utánzatoktól tessék óvakodni és csakis oly készítményeket elfogadni, melyek czimeres védjeggyel vannak lezárva. — Készítményeim a nméltóság m. kir. kereskedelmi miniszterium által 4960. sz., valamint az osztrák kereskedelmi miniszterium által 41.104. sz. védjeggyel láttattak el. Legkiválóbb orvosi tekintélyek által ajánlatnak. Felelőséget csakis az én általam forgalomba hozott készítményekért vállalok.

A Margit Crème, miként az országos m. kir. chemiai intézet és központi vegyikísérleti állomás vizsgálatai bizonyították, higgyant, ólmot nem tartalmaz, tehát egy teljesen ártalmatlan vegykészítmény. — Ára 50 kr., nagy 1 frt, szappan 35 kr., puder 60 kr., aroviz 50 kr., fogszappan 50 krajczár.

Üres tégelyek vissza nem vétetnek, sem meg nem töltetnek.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszertára és vegyészeti laboratoriuma Aradon.

Hamiltásoktól óvakodjunk, csakis törvényes védjeggyel ellátott dobozok valódiak.

Kapható minden gyógyszertárban és illatszerkereskedésben.

Divat

ujdonságaink tavaszi kel-mékben, selymekben meg-érkeztek.

Legujabb diszek és esipkék.

Szőnyeg,
függöny,
paplan,
matraczok,

a legjobb minőségben és nagy választékban kaphatók.

Vászon és asztalneműek,
törülközők, damasztok,

menyasszonyi **

** * * kelengyék

szolid kivitelben és dus választékban állandóan raktáron vannak.

Fegyházban

kötött gyermek, női és férfi harisnyáinkat daczára a folytonos áremelkedéseknek előnyös vétel folytán továbbra is régi árjegyzékünk szerint áruljuk.

Napernyők

a legnagyobb választékban már 1 frt 25 krtól kezdve kaphatók.

Valódi

carlsbadi
glace kesztyük a legjobb minőség

4 gombbal
párja 95 kr.

Rosenblüh H. és Tsa

Arad,
Szabadság-tér 19.

Főnyeremény kedvező esetben: **Egy millió.**

VI. sorsjáték 1. osztályára

Érvényes

* Osztályosorsjegyek *

nálunk rendkívüli nagy számválasztékban kaphatók.

1. osztály főnyereménye: 60,000 Korona.

Huzás már 1900. május 17. és 18-án.

$\frac{1}{8}$ kor. $\frac{1}{4}$ kor. $\frac{1}{2}$ kor. $\frac{1}{1}$ kor.

Aradi ipar- és népbank pénzváltó-üzlete

a m. kir. szab. osztályosorsjáték főelárusítója

ARADON, „Fehér Kereszt” szálloda épület.

VÁROSI ÉS MEGYEI TELEFON: 100 SZÁM.

Osztályosorsjegyek kaphatók továbbá: Hammerschlag Lipót (Andrástér), Hussari M. (Atzél Péter-utca), Rothstein Mór (Szabadság-tér) és Hegyesy Ferencz (Templom-utca) alelárusítóinknál.

Arad sz. kir. város kapitányi hivatalától.

2512—1900.

Hirdetmény.

A vető és fűmagvakat vásároló közönséget értesítem, hogy az 1895. évi XLVI. t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott 38286—96. számú földművelésügyi miniszteri rendelet 8-ik §. értelmében a vető és fűmagvak árusításával foglalkozók a következők szigorú betartására vannak kötelezve.

Vető- és fűmagvak alatt értetnek az országban a mezőgazdasági termelés tárgyát képező, vagy e célra máshonnan behozott kulturnövények: általában kereskedelmi, ipar-, gyógy-, kerti- és takarmánynövények, valamint a füvek magvai, úgyszintén az erdei magvak is, melyek termelés céljára iparszerűen forgalomba hozattak, illetve kínálnak vagy árultatnak.

A vető- és fűmagvak iparszerű forgalomba hozatala, illetve kinalása és árulása 10 kgr.-on felüli mennyiségekben a következő szabályok szerint történjék:

A vető- és fűmagvak csakis az eladó nevének, az illető mag fajanak, illetve válfajanak és származásának (ha ehhez valamely tulajdonság van kötve), valamint az illető mag tisztaságának (súly szerint) % -ban, úgyszintén csirázó képességének (szemek száma szerint) % -ban való határozott megjelölése mellett hozhatók forgalomba. Ha a mag válfaja vagy származása az eladó előtt ismeretlen, ezt különösen kijelenteni, illetve megjelölni tartozik.

A tisztaság és csirázó képesség % számai külön-külön meghatározott számmal jelölendők; tehát pl. a tisztaság ekként 85—90% nem jelölhető.

Ezeknek a megjelöléseknek az eladó részéről irásban meg nem rövidített szavakkal, a számjelek tisztán kiírva és pedig vagy az ajánlatban, kötleveiben vagy számlában, vagy esetleg külön értesítvényben, a kicsinybeni vagy közvetítő újtáni eladásoknál magán a zsákon (burkolaton) le nem törölhető vagy egy könnyen el nem távolítható módon kell megtörténni. A mennyiben ez nem magán a zsákon (burkolaton) történik, a zsákoknak az eladó nevének, vagy cégjegyén kívül még egy más oly jellel kell megjelölve lenni, melynek alapján az árjegyzékben, ajánlatban, kötleveiben, illetve számlában vagy külön értesítvényben jelzett áru azonossága kétségtelenül megállapítható legyen.

A vető- és fűmagvak szállításánál, az erre használt zsákok (burkolatok) az eladó pecsétjével (ólomzár) zárandók le, ha csak erre illetékes állami magvizsgáló állomás részéről ólomzárólva nem volnának.

Mindazokban az esetekben, melyekben vető- és fűmagvak magkereskedők részéről számla vagy más külön írásbeli értesítvény mellett szállítatnak, köteles az eladó magkereskedő az A. melléklet szerinti nyomtatvány*) egy példányát csatolni, melynek a szállított vető- vagy fűmag burkolatán alkalmazott jel, a mag fajanak, illetve válfajanak, származásának, valamint tisztasági és csirázóképeségi % -ára vonatkozó köteles megjelölés kitüntetésére szolgáló rovatait az eladó kitöltheti.

Vető- és fűmagvaknak, mint „nyersárúnak” termelők részéről magkereskedők részére történő eladásoknál és a magkereskedők egymásközötti forgalmában a jelen határozmányok — az illető magvak fajanak, illetve válfajanak,

(*) A magvizsgáló állomásoktól szerzendőbe.

valamint eredetének vagy származásának megjelölésén kívül — nem kötelezők. (L. 6. §. 2. pontját).

Lóher- és luczerna-magvakat, ha azok nem teljesen arankamentesek, termesztés céljából forgalomba hozni tilos (1894. XII. t. cz. 51. §.) úgyszintén az egyéb vetőmagvakat is, ha azok a mezőgazdaságra (növénytermelésre) káros gyomok magvait tartalmazták.

A vető- és fűmagvaknak az eladó részéről kötelezően megjelölt és ezzel biztosított legkisebb tisztasági és csirázóképeségi % -ára való ellenőrző vizsgálatoknál úgy a tisztaságban, mind a csirázóképeségben külön-külön mutatózó 5% -nyi hiány meg van engedve. Ha pedig a vizsgálat esetleg a tisztaságnál a fenténél nagyobb hiányt, a csirázóképeségnél ellenben a biztosítottnál magasabb % -ot találta, vagy megfordítva, ezen esetekben a biztosított legkisebb tisztasági és csirázóképeségi % -ok számainak 100-zal osztandó szorzatával szemben, a vizsgálat által talált két számadat ugyan e számtani eredménye a fűmagvaknál 10% -nyi, a többi vetőmagvaknál pedig 5% -nyi hiányt mutathat.

Figyelmeztetem tehát a közönséget, hogy vető vagy fűmagvak vételénél óvatosan járjon el s hogy a kereskedőtől az illető mag fajanak, illetve válfajanak származásának valamint a mag tisztaságának úgyszintén csirázó képességének % -ban való határozott megjelölését és mindezekért a szavatosság elvállalását követelni jogosítva van.

Arad, 1900. február 15.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

9—1900. k. p. v.

Hirdetés.

Arad szab. kir. város központi választmánya ezennel közhírré teszi, hogy az aradvárosi választókerületben az országgyűlési képviselő választóknak a folyó évben összeállított, a jövő 1901. évben érvénnyel bíró ideiglenes névjegyzéke 1900. évi május hó 5-ik napjáig bezárólag a városháza tanácstermében közszemlére kitétetik s hogy ezen ideiglenes névjegyzék ellen a felszólalások, az 1899. évi XV. -ik t. cz. 151-ik szakasza szerint írásban a folyó évi május hó 5-től 15-ig; az ezen felszólalásokra szintén írásban tehető észrevételek pedig a folyó évi május hó 16-tól 25-ig, Arad szabad kir. város polgármesteri hivatalához nyújtandók be.

Kelt, Aradon szabad kir. város központi választmányának 1900. évi április hó 17-ik napján tartott üléséből.

Központi választmányi elnök.

5384—900 khsz.

Hirdetmény.

Malczanek Ferencz nagyzerindi labos az r. v. telkén Demeter-utca 41—42. sz. a. egy göz nemű malom felállíthatására telep engedély iránt folyamodván, az 1884. XII. t. cz. 27 §-a értelmében a telep helyszíni tárgyalására határidőül május hó 4-én d. e. 11 órára kitűzetik a melyre az érdekeltek ez uton is meghívotnak azon észrevétellel, hogy a telep helyszíne és tervrajza valamint az üzemi módjának leírása a kapitányi hivatali ipariügyi osztályánál f. évi május hó 3-ig mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthező s a netáni észrevételek írásban ugyanott, előszóval pedig a fentebb tárgyalt alkalmával megtekinthetők, mert a mennyiben ilyenek nem emeltetnének s ha köztekinthetők gátlólag fel nem merülendnek, a telep engedély az idézett törvény 30. §-a rendelkezéséhez képest ki fog adatni.

Arad, 1900. április hó 19. én.

Sarlot
főkapitány.

Kérjen mindig valódi

Tokaji cognacot

Tokaj város czimerével

(Kigyós kereszt három hegyen)

az Első tokaji cognacgyárból

TOKAJBAN.

Óvakodjék mindenki értéktelen utánzatoktól, melyeken a védjegy hiányzik.

Mindenütt kapható.

Vezérügynökség: LEFKOVITS MÓR • Budapest,
Kerepesi-ut 47. szám alatt.

Fontos minden jó háziasszonynak!

Minták minden czikkból ingyen és bérmentve!

BRAUN N. A.

Minták minden czikkból ingyen és bérmentve!

Fontos az igen t. gazdaközönségnek.

Kizárólag
festék és fénymázak raktárai

József főherceg-ut 12. szám. ARADON. Fiók: Forray-utca 2/b. szám.

Helyi és megyei telefon 387.

Készpénzfizetéseknel 2% engedmény! olcsó árakból.

Legelőszőbb bevásárlási forrása: Csakis elsőrendű kül- és belföldi padló- és kocsifényező-mázaknak, ecsetek, bronzok, fedőlemezek, Carbolin, szines kátrány, kékkő, indiai hárs, stbnek. — Schramm Christóf-féle valódi borostyán padló-fénymáz és Linoleum padlózománcz valódi „vaslovag“ jeggyel egy doboz 90 kr. BRAUN N. A.-féle (amerikai) „Villámpadlózománcz“ kizárólagos főraktára és szétküldési helye. — Ezen padozat és butor fénylakk 5 év óta van forgalomban és óriási kedveltségét annak elterjedése és keresettsége a legjobban igazolja. Főbb tulajdonságai: tükörfényessége és simasága, szagtalan és mosható, azonfelül rögtöni száradása és könnyű kezelési módja. — Mert bádogtartányokban van, felesleges festés előtt átüríteni. Szállítása veszélytelen és olcsó. — Egy teljes kilót tartalmazó doboz 90 kr. **3 színben kapható.**

Vidékre díjtalan osomagolás!

Magy. kir. államv. üzletv. Aradon.

9924 sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége, nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet Piski állomáson létesítendő 255 m² beépített területi szertár és laképület építésére és a postaépület kibővítésére.

A tervek, az egységárjegyzékek a szerződési tervezet, az ajánlati minta a pályázati feltételek valamint az 1887-ben kiadott általános és részletes feltételfüzetek és az 1890. évben kiadott „Épületek leírása“ Aradon a magy. kir. államvasutak üzletvezetőségének pályafenntartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1900. évi május hó 5-én déli 12 óráig kell benyújtani, alululírott üzletvezetőség általános osztályánál.

Az ajánlatokat egy koronás, az ajánlat mellékleteit ivenként 80 filléres bélyeggel ellátva, lepe-

cséltelve és a következő felirattal kell benyújtani.

„Ajánlat a Piski állomáson létesítendő magas építményekre. Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1900. évi május hó 4-én déli 12 óráig 700, azaz Hétszáz korona bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtő pénztáránál akár készpénzben akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlat-hoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak; de névértéken felül számításban nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénnyel adandók fel.

Aradon, 1900. április hó 10-én.

Az üzletvezetőség.

Utánnnyomás nem díjaztatik.

Első aradi gyártelep részvénytársaság felszámolás alatt.

Árverési hirdetmény.

Alulírt Bonts Döme aradi kir. közjegyző az „Első aradi gyártelep részvénytársaság felszámolás alatt“ felszámoló bizottságának megkeresésére a társaság f. é. márczius 3-án megtartott rendkívüli közgyűlésének határozata és a felszámoló bizottság meghatalmazottjával 392—1900. ügyszám alatt felvett jegyzőkönyv alapján ezennel közvéteszem, hogy 1900. évi május hó 7-én délután 3 órakor közbenjöttemmel Aradon, közjegyzői irodámban megtartandó nyilvános szóbeli árverésen a nevezett társaság következő ingatlanai fognak a legtöbbet igényezőnek tehermentesen eladatni u. m.

a) Az aradi 73. betétszámú telekjegyzőkönyvben A I. 12. sorszám, 74—84 h. r. sz. 1. és 2. összeírású szám alatt foglalt belváros, Bélatéren fekvő, üzemen kívül helyezett szeszgyár melléképületekkel összes tartozékokkal és telekkel. Becsértéke és kikiáltási ára 72.640 Korona.

b) Az aradi 3753. betétszámú telekjegyzőkönyvben A 3. 4. sorszám, 3237. és 3238. helyr. sz., Sága külváros pécskai uton 13. összeírású szám alatt foglalt folyó évi május végén üzemen kívül helyezendő szeszgyár melléképületekkel, összes tartozékokkal és telekkel. Becsértéke és kikiáltási ára: 84.350 Korona.

c) Az aradi 3973. betétszámú telekjegyzőkönyvben A + 2. sorszám, 3239. helyr. számú Sága külváros pécskai uton 14. összeírású szám alatt foglalt gyári melléképületek tartozékokkal és telkekkel. Becsértéke és kikiáltási ára 23.010 Korona.

Az árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Az árverési feltételek közjegyzői irodámban és a felszámoló bizottságnak Sága külváros, pécskai-út 14. sz. a. lévő irodájában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Arad, 1900. évi április hó 7-én.

Bonts Döme,
kir. közjegyző.

Dr. Singer János orvos és Rozvány György gyógyszerész

Sterilizált gyermekei

gyógy- és pasteurizált tej termelése

ARADON,

Batthyányi és Kossuth-u. sarkán.

Telefon szám 286.

Sterilizált gyermekei. A legjobb gyermektápszer, nélkülözhetetlen oly anyának, a kik gyermekeiket részben vagy egyáltalában nem táplálhatják. A csecsemő korának megfelelően higitva. Teljesen bakterium mentes. Az anyatejnek megfelelő alkotásból áll. Minden egyes étkezésre való adag, legméltosabban lezárt külön palackokban, sterilizálva, egyszeri táplálásra szolgál.

1. számú	1—8	napos	gyermeknek	1 napi	adag	8 palack	48 fl.	1 palack	7 fl.
2. "	8—30	"	"	1 "	"	8 "	80 "	1 "	8 "
3. "	30—90	"	"	1 "	"	7 "	60 "	1 "	10 "
4. "	90—180	"	"	1 "	"	6 "	64 "	1 "	12 "
5. "	180—több	"	"	1 "	"	6 "	70 "	1 "	14 "

Pasteurizált tej. Minden kórokozó csiráktól mentes, kitűnő minőségű tiszta tej, közönséges használatra. 1 liter 28., 1/2 liter 16., fillér.

Gyomorbeteg részére könnyen emészhető tej. Pasteurizálva felforraltatás nélkül is élvezhető. 1 liter 60., fél liter 34 fillér.

Tüdőbajosok részére való tej. A betegek zsírvesztését pótló rendkívül tápláló erejű tej, pasteurizálva, felforraltatás nélkül is élvezhető 1 liter 60 fl. fél liter 34 fillér.

Édes savó. Gyomor és tüdőbetegek részére sterilizálva. 1 lit. 24., fél liter 16 fl. Diabetikus betegek részére való tej. Cukor nélküli tej sterilizálva. 1 liter 1 korona, 1/2 liter 1/2 korona.

Azonfelül megrendelésre készítettik minden a gyógyászatban előforduló Gyógytej mint Kephir, Tropon, Somatose stb. tej mérsékelt áron és pontosan készítve.

NEUMANN M.

**férfi-, fiu-
és gyermekruha telepe**
ARAD,
a „Fehér Kereszt“ szálloda mellett.
Szabott árak!
Mérték szerinti megrendelése
pontosan eszközöltetnek.

**Jól felszerelt
vaskereskedés
eladó.**

Bővebbet **Andrényi Gusztávnál** Aradon, Szabadság-tér.

Déznán

1607 a legközelebbi

Országos Vásár

folyó évi május hó 14-én lesz megtartva.

Az előljáróság.

251—900. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége mértékhitelítő hivatalánál az 1700 korona évi fizetéssel és szabadlakással kapcsolatos mértékhitelítő segédi állás választás útján betöltendő lévén, azon vizsgázott mértékhitelítőket, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, felhívom, hogy pályázati kérvényüket hozzám 1900. évi május hó 5-ig benyújtsák.

Aradon, 1900. évi ápril hó 9-én.

Salacz,
kir. tan. polgármester.

Cséplőgarnitúra

kisebb, 8 lőerejű, teljesen jó karban, teljes felszerelés és új alkatrészekkel ellátva **Megyesegyházán** (Aradmegye)

1608

eladó.

Vevő számíthat vétel esetén 4—500 hold a vidéken felvállalható cséplésre.

Bővebb adatokkal szolgál a tulajdonos

Tafler Bernát,
megyesegyházi lakos.

**1900. évi tavaszi és nyári idényre
valódi brünni szövetek.**

Egy vég 3.10 méter hosszú és teljesen elegendő egy teljes férfi öltönyre (kabát, nadrág és mellény) ára csak	<table border="0"> <tr> <td>frt</td> <td>2.75,</td> <td>3.70,</td> <td>4.80</td> <td>jó</td> </tr> <tr> <td>></td> <td>6.—</td> <td>és 6.90</td> <td>a jobb</td> </tr> <tr> <td>></td> <td>7.75</td> <td>a finom</td> <td></td> </tr> <tr> <td>></td> <td>8.65</td> <td>a finomabb</td> <td></td> </tr> <tr> <td>></td> <td>10.—</td> <td>a legfinomabb</td> <td></td> </tr> </table>	frt	2.75,	3.70,	4.80	jó	>	6.—	és 6.90	a jobb	>	7.75	a finom		>	8.65	a finomabb		>	10.—	a legfinomabb		valódi gyapju szövetből.
		frt	2.75,	3.70,	4.80	jó																	
		>	6.—	és 6.90	a jobb																		
		>	7.75	a finom																			
>	8.65	a finomabb																					
>	10.—	a legfinomabb																					

Egy vég fekete szalon öltönyre **10 frt**, ugyszintén felöltő szövetek, turista loden, finom kammarn stb. szállít gyári árban és a legnagyobb pontossággal a mindenütt előnyösen ismert

Siegel-Imhof-féle szövetgyári raktár Brünben.

Mintákat ingyen és bérmentve. Mintának teljesen megfelelő szállításért szavatosság vállalatik.

1409

Magán felekre nézve feltétlenül előnyös, hogy rendeléseit közvetlenül a fenti gyári cégéknél tegye meg.

Kész butor eladás.

A nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánlom raktáromon levő szolid kivitelű

kész butoraimat

és olyanokra bármely styliben megrendelést készséggel elfogadok.

Elvem: **szép és jó munka, jutányos árak!**

Varga József Arad, Kápolna-utca 6.

1616

Eladó háztelkek.

A belvárosban,

Flórián-utczában

több

háztelkek

szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítás nyerhető Damjanich-utca 1. számú I. em., 3. ajtó.

STERNM.A.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos
női felöltők
áruháza

Aradon, Andrásy-tér.